

MŪSU! PASTOGĖ

AUSTRALIAN-LITHUANIAN WEEKLY — "OUR HAVEN"

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SAVAITRAŠTIS

Registered at the G.P.O., Sydney, for transmission by post as a newspaper.

LEIDŽIA: AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO VALDYBA.

Redaktorius: Julius Veteikis. Redakcijos adresas: 24 Lovoni Street, Cabramatta, N.S.W. Tel.: UB 3680.

PRENUMERATA

Ištiesiems metams — £ 3.0.0.
Pusei metų — £1.15.0
Trims mėnesiams — £ 1.0.0.
Atskiras nr. — 1/9.
N. Zelandijoje ir Anglijoje kainą ta pati. Kituose kraštuose — £ 4.0.0. metams.

KOMERCINIAI SKELBIMAI

1 colis per 1 skiltį 12/-
Bendruomeniniai — 10/-
Skelbimų kaina vienai teksto eilutei arba jos vietai — 1/6.
Nuolatiniam skelbimams teikiama nuolaida.
Už skelbimų turinį neatsakoma.

PRENUMERATA ADRESUOJAMA:

Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W.
Administracijos tel.: 649 9062

Sydney, 1961 m. liepos 11 d.

Nr. 27 (637). Trylikti metai.

“NORIM AR NENORIM, O KONFLIKTAS PRIE DURŲ”,

SAKO UŽSIENIO SPAUDA

BERLYNO KLAUSIMAS PASIEKĖ ĮTAMPOS VIRŠUNĘ. LAUKIAMAS AMERIKOS ATSAKYMAS Į CHRUSČIOVO GRASINIMUS. SOVIETŲ KARIUOMENĖ VERŽIASI PRIE BERLYNO. MASKVOJE DEMONSTRUOJA NAUJUS LĖKTUVŲ TIPUS. AR VAKARAI IR VĖL DARYS NUOLAIKAS?

Šį kartą, atrodo, Berlyno ir Vokietijos klausimą sovietai stato aiškiai, o tuo būdu ir aštriai. V. Vokietija, kaip žinome, ne tik atkiuto ūkiškai, bet labai greitai tempu žingsniuoją į modernišką ir kietą apsiginklavinimą, o gal net militarizmą, kuris gali visą jėgų pusiausvyrą pasukti vakariečių naudai. Sovietija dar iš praeito karo puikiai žino, kad tik vokiečiai yra puikus karys, kuris turi patyrimo, kaip žygiuoti per Sov. Rusijos stepes. Ypač kai turi stiprų anglosaksų užnugarį, jis gali būti mirtinas priešas taip sovietų liaupsinamos rusų tautos, kuri karo atveju su demokratijomis, o ne su diktatūromis gali labai greitai pakrikti ir net pati pasipriešinti komunistinei diktatūrai.

Kad ši padėtis neįvyktų, reikia manyti, sovietų vadai galutinai apsisprendė jau dabar pradėti azartinį mūšį, jog sukludytų galutinį V. Vokietijos sustiprėjimą. Chruščiovas tikisi, kad pademonstravus savo jėgas ir pagrasinus vandenilinėmis raketomis, vakariečiai vėl išsigąs ir sėsis prie bendro stalo, jog pasirašytų taikos sutartį su Vokietija, suprantama, sovietams palankia prasme. Ir jeigu sovietams šitas triukas pavyktų, tai aišku, kad svarbiausioji sutarties klauzulė reikalautų sulaukyti V. Vokietiją nuo ginklavinimo, Vidurio Europos demilitarizacijos, vadinamosios tarptautinės kontrolės Vakarų Berlyno sektoriui ir pagaliau visos Vokietijos sukomunistinimo.

Šį kartą sovietai ne tik grasi, bet ir demonstruoja savo jėgą ir grūdą R. Vokietijos sektoriui naujas motorizuotas savo armijas. Per vakar įvykusį aviacijos paradą Maskvoje, į kurį buvo sukviešti visi užsienio valstybių atstovai ir korespondentai, sovietai pademonstravo apie šimtinę naujaujų įvairaus tipo lėktuvų: greitesnis už garą pūsia raketinius bombonešius, labai vikrius ir vertikaliai pakylančius naikintuvus, moderniausius helikopterus ir t.t. Ta proga Chruščiovas vėl pasakė labai agresingą kalbą, pažadėdamas Sovietijos priešus “nušauti nuo žemės paviršiaus”. O šiandieną jis jau paleido sovietinės kariuomenės konvojų Berlyno garnizonui sustiprinti. Tą patį rodo, kad grasinimus jau lydi veiksmai, ypač kad savo kalboje jis primygtinai pabrėžė, jog Sov. Rusija skiria dar naujus milijardus apsiginklavinimui ir savo armijų pagausinimui.

Šiuo tarpu Amerikos reakcijos į Sov. Rusijos veiksmus dar nesigirdi, tačiau pranešama, kad prez. J. Kennedy ilgai tarėsi su savo gynybos vadais ir laukiama Amerikos užs. reikalų ministerio Rusk pareiškimo tautai ir pasauliui. Iš vakariečių vadovybės išgirdę Chruščiovui atsakymą, galėsime spręsti ir apie demokratinių nusiuteikimą Berlyno ir Vokie-

tijos klausimu. Kaikuri Amerikos spaudo būgštauja, kad Amerikos gyventojų nuotaikos labai smarkiai pakrypusios prieš dabartinio prezidento veiksmus, nes buvę tikėtasi iš jo žymiai veiksmingesnės užsienio politikos. Gyventojų nuomonės Amerikoje sakant, kad prez. J. Kennedy nesąs ryžtingas išnaudoti tinkamas politines progas, per daug ir nevaisingai kalbą, o reikiamu momentu nesiima reikiamų ir aiškių veiksmų. Jis esąs karšto, bet neišvermingo būdo ir kraštus pasigenda kietesnės rankos vyro. Suprantama, gal šie visi Amerikos prezidento kaltinimai ir yra be pagrindo, nes reikia manyti, kad jis veikia pagal esamas aplinkybes, ypač kad tvirtinama, jog po gen. Eisenhowerio jis radęs gynybos sistemoje rimtų plyšių, kuriuos Kennedy ad-

ministracija skubos keliu norinti užlopyti, kad po to kalbėtų iš jėgos pozicijos.

Šiaip ar taip kalbant, vis dėlto reikia pripažinti, kad pasaulio politinė padėtis nėra džiuginanti, kai vakariečių sluogsnuose, ypač intelektualų tarpe, vis daugiau įsivyravą defetistinės, greičiau — pesimistinės nuotaikos, kurios, kartais rimtai atrodo, demokratijai ryžtą nori įstumti į pasidavimą komunizmui be kovos. Vienintelė viltis — tai nuolat militariškai stiprėjančios anajį karą pralaimėjusios karingosios valstybės — V. Vokietija ir Japonija. Tikima, kad kai jos pasieks pilno karinio potencialo, tai tada ir kalba su sovietais bus visai kita. Gal ir keista, tačiau laisvasis pasaulis šiuo metu laukia, kad jį išgelbėtų vadinamieji praejusio karo “nusikaltėliai”.

PALYGINIMAI

Į “Tiesos” redakciją kreipėsi vienas komunistinių agitatorių, prašydamas gelbėti jį iš keblios padėties. Jam pasakoma, kad “ir buržuazinė Lietuva, jeigu ji būtų egzistavusi iki mūsų dienų, būtų pasiekusi nemažesnių laimėjimų” ir kad, esą, kalbant apie tarybų valdžios pasiekimus, negalima daryti palyginimų su laikotarpiu prieš du dešimtmečius.

Klausimas pasirodė per sunkus komunistų laikraščio redaktoriui, todėl atsakymo paruošti buvo pakviestas net LTSR Mokslų akademijos ekonomikos instituto direktorius. Tokio kalibro žmonės dar neišmetami iš tarnybų už statistinių duomenų ir faktų iškraipymą, todėl K. Meškauskas melavo, kiek norėjo. Visų pirma jis ėmėsi seno triuko: lyginti “paskutinių buržuazijos valdymo metų produkciją su 1960 m. Kiekvienam žinoma, kad 1940 metais jau buvo prasidėjęs pasaulinis karas ir ekonominis krašto gyvenimas negalėjo vystytis normaliu keliu. Tų metų birželio mėnesį į Lietuvą įžengė Sovietų okupacinė kariuomenė, ir tuo būdu kraštas buvo atkirstas nuo buvusių rinkų. Įmonėse pakriko drausmė, ir tai prisidėjo prie dar didesnio gamybos sumažėjimo. Tuos tad mažiausios gamybos metus komunistiniams “mokslininkams” yra patogiausia imti kaip pavyzdžius “buržuazinių metų” gamybos rodiklius. Su tais rodikliais yra lyginama dabartinė, taikos meto gamyba.

K. Meškauskas toliau “Tiesoje” (16.3.1961) rašo, kad nepriklausoma Lietuva ligšiol būtų pasiekusi nedidesnių rezultatų, negu “buržuazinė” Suomija, kurios pramonės gamybos apimtis per pastaruosius dvidešimt metų padidėjusi tik dvigubai, o jos žemės ūkis turįs mažiau traktorių negu Lietuva, nežinot didesnio teritorijos ploto. Suomija taip pat yra taikliai pa-

rinktas pavyzdys: kraštas, kuris daug nukentėjo karo metu, kuris po karo turėjo vien reparačių sumokėti Sov. Sąjungai 300 mil. dolerių, kuris turėjo aprūpinti pastoge 300 tūkstančių pabėgėlių, pasitraukusių iš Sovietų okupuotų sričių. Per visą pokario laikotarpį Suomija buvo surišta prekybos sutartimi su Sov. Sąjunga, iš kurios turėjo pirkti blogos kokybės gaminius ir net grūdus, kurių pati pakankamai turi, ir mokėti už visa tai aukštą kainą. Pavyzdžiui, už skystąjį kurą Suomija moka Sov. Sąjungai dvigubai brangiau, negu Sovietų Sąjunga gauna iš kitų pirkėjų. Kaip tokiomis aplinkybėmis šis mažas kraštas galėjo plėsti savo žemės ūkio mechanizaciją? Ar nepriklausoma Lietuva galėjo skatinti elektros energijos naudojimą Kaune, kai už kiekvieną kilovatą energijos reikėjo mokėti belgų bendrovei po 1 litą? Tarp kitko, tai buvo dėl carinės Rusijos pasirašytosios koncesijos su belgiais.

Lietuvos žemės ūkyje dabar esą 15 tūkstančių traktorių. Palyginus su Vakarų pasaulio kraštais, tai yra labai mažas skaičius. Švedija su 7 mil. gyventojų 1958 metais turėjo žemės ūkyje 154 tūkstančius traktorių, o Danija, kurios teritorijos plotas yra mažesnis negu Lietuvos, turi 80 tūkstančių traktorių. Nepriklausoma Lietuva planavo savo krašto ūkį Danijos pavyzdžiu, todėl galima tvirtinti, kad ji ligšiol būtų turėjusi bent trigubai daugiau traktorių negu šiandien, ir tie traktoriai būtų buvę žymiai geresnės kokybės.

Traktoriai būtų buvę pačių ūkininkų arba laisvųjų kooperatyvų nuosavybė. Ūkininkai gautų teisingas kainas už savo produktus. Žemės ūkio darbininkams profesinės sąjungos iškovotų panašius atlyginimus, kaip gauna Vakarų pasaulio darbininkai (Anglijoje 12 sv. sterlingų į savaitę, kas ly-

MŪSŲ LAIŠKAI VEIKSMINGI

(GAUTI ATSAKYMAI IŠ SENATORIŲ IR KONGRESMANŲ)

Teko nugirsti Australijos liet. visuomenėje kalbą, jog “Mūsų Pastogės” raginimai masiškai rašyti laiškus Jungt. Amerikos V-bių senatoriams ir kongresmanams, kad jie Lietuvos bylos reikalu priimtų mums palankią rezoliuciją, neatsieksią tikslo, nes, girdi, tokių laišku gal net neskaitysia, juos užmesia ir t.t. Be reikalo, girdi, būsiandies padarytos išlaidos ir kita.

Šia proga dar kartą primenama, kad tokių laišku rašymas yra tikrai prasmingas, nes jau net kelios rašiusių institucijos yra gavusios kaikiurių senatorių ir kongresmanų atsakymus su džiuginančiais pažadais. Kaip pavyzdį, redakcija čia deda du tokių atsakymų tekstus, kuriuos pereitą savaitę gavo A.L.B.-nės Krašto Valdyba.

1. Senatorius Alexander Willey (Wis.) savo laiške, adresuotame Krašto Valdybos pirm. inž. B. Daukiui, tarp kita ko, rašo:

Esu labai dėkingas už Jūsų laišką, rašytą š.m. birželio 14 d., liečiantį rezoliuciją S. Con. Res. 12. Kaip Jūs, gal būt, jau žinote, aš esu labai suinteresuotas Baltijos tautų likimu. Aš galiu užtikrinti Jus, jog aš visada veiksiu ta kryptimi, kad laisvė šiuose kraštuose būtų atstatyta.

Būkite tikras, kad aš įsijungsiu į akciją, kad būtų priimta senatoriaus Kuchel rezoliucija, kai tik ji bus svarstoma.

2. Kongresmano James G. Fulton (Pennsylvania) laiško, atsiųsto Krašto V-bos pirmininkui, čia pateikiama ištrauka sakanti:

“Brangūs Bičiuliai! Gautasis laiškas iš Jūsų, kuriame prašoma palaikyti kongresmano Lipscomb rezoliuciją dėl Lietuvos, Estijos ir Latvijos laisvės, yra atkreipęs mano asmeninį dėmesį, ir aš šia proga dėkoju Jums už pasitikėjimą.”

Jau ilgai būdamas šalininku Lietuvos ir Baltijos kraštų laisvės, aš šiuo užtikrinu Jus, kad mano tikras noras ir pastangos yra įsijungti į tą akciją, kuri dar šioje Kongreso sesijoje, manyčiau, svarstys Jūsų minimos rezoliucijos reikalą.

Kadangi aš jaučiu, kad Jūsų manymu šis klausimas yra reikalingas didesnio dėmesio, tai aš atkreipsiu parlamento užsienio reikalų komiteto kolegų dėmesį, kad klausimas būtų referuotas ir studijuojamas.”

Kaip matome iš šių atsakymų ištraukų, laišakai yra būtinai reikalingi ir reikia tikėti, kad ir dabar dar nėra vėlu juos išsiųsti.

POLITIKA IR KASDIENYBĖ

MAISTO TRŪKUMAI SOVIETINĖJE ZONOJE

Iš Rytų Vokietijos įvairių vietų pasiekia žinios apie dažnus maisto trūkumus. Kai kuriose vietose, pv., Sassnitz, Fuerstenberge viename asmeniui galima įgyti per savaitę sviesto tik 150-200 gr. Halėje ir kt. miestuose maisto krautuvės savo klientus įrašo į knygas ir perkant produktus reikalinga pateikti tam tikrus pažymėjimus numerius. Visuose Rytų Vokietijos miestuose žymiai susiaurintas pieno ir jo produktų tiekimas. Leipce ir Schwerine šviežio pieno tiekimas sumažintas ligi 35%. Sūris iš viso labai sunkiai gaunamas. Grietinės valgyklose neįmanoma gauti. Mėsos krautuvėse daug ko trūksta. pvz., visur išnykusi paukštiena, jautiena, veršiena. Kiek mažesniais kiekiais galima gauti tik riebią kiaulienos mėsą. Erfurte ir Rytų Berlyne kelias savaites truko net ir duonos. Dar blogesnė padėtis vaisių ir daržovių srity. R. Vokietijos gyventojai negali nusipirkti nei braškių, pamidorų, nei obuolių ar salotų, nekalbant jau apie pietų kraštų vaisius. Birželio mėn. pabaigoje Rytų Vokietijos miestuose šeimininkės kai kurias daržoves ir vaisius tegalėjo gauti vos tris ar

keturis kartus per savaitę. Pastaruoju metu žymiai sumažėjo ir pramonės dalykų pasiūla.

STATYS LATVIŲ GIMNAZIJOS ROMUS UŽ 3 MIL. DM.

Münsterio mieste numatyta netrukus pradėti statyti latvių gimnazijos rūmus, karu su internatu. Įvairūs pasiruošimai jau baigiami, yra ir vietinių įstaigų sutikimas. Trūksta dar Vestfalijos krašto vyriausybės galutinio sutikimo ir pasizadėjimo žymiomis sumomis prisidėti prie finansavimo. Krašto valdžia statybą finansuos, jei gimnazijoje mokinių bus mažiau 90, o internate mažiau 50.

Daug sunkumų latvių gimnazija turi šiuo metu su mokytojais. Vieni serga, kiti dėl kitų priežasčių išeina, o nauji be noro stoji į gimnazijos tarnybą, kur patalpos yra žymiai blogesnės, negu lygiagrečios vokiečių gimnazijų patalpos.

PERSEKIOJO CARAS, STALINAS PERSEKIOJA IR CHRUSČIOVO IGALIOTINIAI

Londono “Times” ir danų laikračių žiniomis, Rygoje areštuotas dr. Frīcis Menderis (75 m.), vienas iš Latvijos nepriklausomos respublikos kūrėjų ir ilgametis Latvijos socialdemokratų partijos pirmininkas. Jau caro laikais jis buvo ištremtas į Sibirą. 1948 metais komunistinė valdžia jį nuteisė 10-čiai metų kalėjimo, bet 1955 metais, po Socialistų Internacionalo intervencijos, buvo paleistas iš kalėjimo. “Eltos Informacija” Londono bendradarbio žiniomis,

Menderio bute buvusi padaryta krata ir rastas jo atsiminimų rankraštis. Sovietų kaltinimas ir remiasi tuo rankraščiu.

LATVIAI MAŽIAU LAIKRAŠČIŲ SKAITO KAIP LIETUVIAI

“Latvija” duoda Amerikoje leidžiamų svetimomis kalbomis laikračių skaitytųjų statistiką, pagal kurią Amerikos latviai mažiau savų laikračių skaito kaip Amerikos lietuviai. Pagal laikračių tiražą — palyginus su gyventojų skaičiumi — 5 lietuviams tenka 2 lietuvių laikračių egzemplioriai, o 4 latviams tik 1 egzempliorius.

ESTIJA APLANKĖ 200 “PATRIOTŲ” IŠ UŽSIENIO

Taline veikia prieš metus įsteigtas “Komitetas ryšium su užsienio estais stiprinti”. Neseniai komitetas pasigyrė, jog užsieny didėja estų “patriotų” skaičius. Jais laikomi tie, kurie kaip turistai lankėsi už geležinės uždangos. Tų pačių šaltinių paskelbta, jog pernai Estiją aplankė 200 tokių “patriotų” iš užsienio.

VENGRAI ŠVEDIJOJE PRAŠO TEISIŲ

Laisvųjų vengrų sąjunga Švedijoje kreipėsi į vyriausybę, prašydama, kad būtų sutrumpintas laikas švedų pilietybei gauti. Jie pageidauja tokių pačių lengvatų, kokias turi ir kiti Skandinavijos kraty piliečiai. Tuo būdu tikimasi užtikrinti pabėgėlių lygytės išskumą ir sustabdyti jų iškeliavimą į užjūrus. Šiuo metu švedijoje gyvena 7.000 vengrų, atvykusių po 1956 metų laisvės suklūmo.

Sovietai vėl griebiasi teroro

KP PROGRAMOS IR ĮSTATŲ SVARSTYMAI TIK FORMALUMAS

Spalio 17 d. Maskvoje 22-jam KP suvažiavimui pateikiama paskelbti naują partijos programą. Jau birželio 19 d. KP CK-to plenumo nutarta naujos KP programos ir įstatų projektus ne tik paskelbti spaudoje, bet ir įpareigoti visus partijos vienetus organizuoti „platus TSKP Programos ir Įstatų projektų svarstymą visose pirminėse partinėse organizacijose... konferencijose ir sąjunginių respublikų kompartijų suvažiavimuose“. Visa tai tik formalumas, nes pagal įsivyravusią tvarką aišku, kad abu projektai bus vienbalsiai užgirti. Pagal Maskvos įsakymą ir Lietuvoje išgirsime dar daugiau paliaupsinimų Chruščiovo vedamai politikai ir ypač jo siekiui komunizmą sustiprinti.

Šis Maskvos kongresas jau bus svarbus dėl to, kad jam teks užpildyti stambius ideologinius trūkumus. Juk, kai pagal oficialius teigimus, „Sovietų Sąjunga dideliais žingsniais eina komunizmo statybos kryptimi“, partija daugiau negali naudotis Lenino 1919 m. aštuntame suvažiavime priimta programa, kai socializmo statyba buvo nubrėžta pasitelkiant priverstiną krašto industrializaciją, ūkio su kolektyvinimą ir technikos mokslų išplitimą.

Naują programą nėra lengva paskelbti, nes nei Marksas, nei Leninas nebuvo nurodę, kaip gi privalo atrodyti aukštesnės pakopos pasiekusi komunistinė visuomenė. Nuo 1939 metų buvo sudarinėjamos komisijos partijos programai išdirbti, bet vis nepavyko parengti naujos programos.

Vakarų stebėtojų nuomone, čia priežastis buvusi ta, kad programos rengėjų nuomonės buvusios skirtingos dėl būsimosios komunistinės visuomenės plėtros. Šiuo požiūriu teko nukentėti ir pačiam Sovietų Sąjungos prestižui, nes

jugoslavų ir kinų komunistai didžiavosi jau turį naujas partines programas.

Maskvai buvo sunku toliau kęsti tokia padėti. Iš š.m. „Komunisto“ 3 n-rio aiškėja, kad naujoji programa turėsianti atsivėlgti į pasikeitusią politinę padėtį pasaulyje. Esą, sovietai jau galėsia daugiau skirti lėšų pramonei ir ūkiui. Gyventojų buitis turėsianti gerėti nenukenčiant nei sunkiajai pramonei, nei krašto gynybos reikalams. Tačiau partija čia pat pastebėjo, kad tai dar nereiškia, kad bus vykdomas obalsis: „kiekvienam pagal jo poreikius“.

Spėjama, kad naujoji programa greičiausiai patvirtins visą ūkinę ir socialinę programą, kuri Chruščiovo buvo paskelbta partijos 20 ir 21 suvažiavimuose. Tas pats „Komunistas“ nuolat kelia Chruščiovo skelbiamą koegzistenciją ir taikingo perėjimo į socialistinę stadiją teoriją ir tai esą jau sudaro stambų įnašą į marksizmo — leninizmo doktriną.

Ką galima pasakyti apie visus planus, skelbiančius apie komunistinio „rojaus“ artėjantį įvedimą? Vakaru (Londono) stebėtojų nuomone, visos Kremliaus teoretikų vizijos šiuo metu vargiai pralenkė Markso ir Lenino svajones. Gamybės padidėjimas ir gyventojų buities sąlygų pakėlimas tai dar nėra būdai, kuriais būtų galima įvesti komunizmą. Bandymai valstybės valdžią perkelti į kai kurias visuomenines organizacijas atrodo vaikščiavimas ir neraliais eksperimentais. Įvykių eiga Sovietų Sąjungoje kaip tik rodo priešingą tendenciją — valstybės galios, represijų didėjimą. Vienas įrodymų šioje srityje, tai mirties bausmės praplėtimas ir bausmės — deportacijos „ant visuomeniškiems“ ir „parazitiniams asmenims“.

GRĮŽTA STALINO LAIKŲ BETEISIŠKUMAS?

Visame pasaulyje pastebimas judėjimas visiškai panaikinti mirties bausmę. Tačiau Sovietų Sąjungoje pastaruoju metu, ypač šį pavasarį išleista eilė potvarkių — įsakų, kurie kaip tik rodo tendenciją galinčią vesti prie Stalino laikų beteisiškumo. Vakarai buvo atkreipę dėmesį į gegužės 5 d. paskelbtą Sovietų Sąjungos Aukšč. Tarybos Prezidiumo įsaką „Dėl kovos su ypač pavojingais nusikaltimais sustiprinimo“, kuriuo leista „taikyti mirties bausmę — sušaudymą: už valstybinio ar visuomeninio turto grobimą ypač stambiu mastu, už netikrų pinigų ir vertybinių popierių pagaminimą... taip pat ypač pavojingiems recidyvistams ir asmenims, nuteistiems už sunkius nusikaltimus... terzuojantiems laisvės atėmimo vietoje besitaikančiams kaliniams...“. Mirties bausmė leista taikyti „už tėvynės išdavimą, šnipinėjimą, diversiją, teroristinę akciją, banditizmą...“. Šiame įsake atskirai numatyti ir trėmimai nuo 2 ligi 5 metų. Tokie pat trėmimai numatyti ir įvairių Sovietų Sąjungos respublikų, jų tarpe ir Lietuvos (gegužės 27 d.) paskelbtame įsake apie baudimą asmenų, „vengiančių naudingo visuomenei darbo ir gyvenančių antisovietinėms be paraziatiškai“.

Pažvelgus į baudžiamosios teisės sovietuose raidą, matyti, kad mirties bausmė buvo panaikinta 1947 metų gegužės 26 d. Tačiau nepilniems trims metams sukakus, 1950 m. sausio 12 d. jau buvo įvesta mirties bausmė šnipams ir diversantams. Tai buvo dar Stalino laikmečiu. 1954 m. balandžio 30 d. minėto įsako veikimas buvo paplėstas žmogžudžiams. Visi įsakai dėl mirties bausmės buvo teisinami „piliečių prašymais ir pareigavimais, prof. sąjungų, valstiečių organizacijų, kultūros veikėjų ir tautinių respublikų pareikimais“.

Palyginus su 1947 m. įsaku, gegužės 5 d. paskelbtasis mirties bausmę praplečia. Tuo tarpu dar ne taip seniai pats Sovietų Sąjungos vadovas Chruščiovas buvo pareiškęs, kad krašte nusikaltimų liko „maži likučiai“ ir kad prievartos priemonės reikia keisti auklėjimo priemonėmis. Buvo skelbiama kalėjimų ir stovyklų likvidavimas ir net Vakaruose atsirado nuomonė, kad girdi, sovietai eina humaniškesnės kryptimi... Esą, Sovietų Sąjungoje jau buvo prasidėjęs įsivyravęs teisėtumas... Pastarojo mėto įsakų sugriežtinimas terodo, kad nusikaltimų skaičius sovietuose auga. Tai rodo ir padąžinę pranešimai apie nusikaltimus spekuliacijos, piniginių malversacijų, išiekojimų srityje ir kt. Esama ir nuomonė, kad visi tie įsakai rodo ir aktyvaus pasipriešinimo masėse augimą, geresnį gyvenimo sąlygų ieškant.

Žvelgiant į sovietinius potvarkius lengva įžiūrėti vieną būdingą bruožą — niekur pasaulyje nerasi taip didelės prarajos tarp įstatymo teksto ir įstatymo tikrovės kaip komunistinė sąlygos. Reikia aukų ir jos surandamos. Nauji baudž. teisės sugriežtinimai turi tas pačias priežastis, kaip ir per visą 44 metų bolševizmo periodą. Žmogus gali būti pajungiamas diktatūrai, tačiau iš esmės jį sunku perauklėti. Nuolat ir nuolat jis sieks išsiveržti iš moralinės ir materialinės priespaudos ir bet kurią laisvos veiklos sritį.

Po Stalino mirties įvykęs sušvelnėjimas baudžiamosioje teisėje greit pareikalavo įvesti naują kumščio teisę, kuri įgalina lanksčiu būdu nusikaltimų sąvoką praplešti pakankamai plačiai. Visi tie įsakai ir Lietuvai ir pavergtoms tautos grėsia naujomis kančiomis. Dabar, kai deportacijos įstatymo keliu viešai sankcionuotos, Vakaruose jau prileidžiama mintis, kad „parazitinis elementas“ turėtų duoti naujų jėgų vergų stovykloms, kurios dirba sunkiajai pramonei ir ginklavimuisi. Pagaliau, pasaulis dar kartą mato, kad Chruščiovas visai atvirai seka Stalino pėdomis, būtent, kad bolševikinė įstatymdavystė turi atitikti ne teisėtumą, bet pirmoje eilėje — klasinės kovos reikalavimus.

E.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

(Iš „Eltos“, radijo ir kitų šaltinių)

SUNKIAI VYKSTA SU KOMUNISTINIŲ AUKLĖJIMU

„Abejingiems būti negalima“ — šitokiais žodžiais nusiskundė dėl lietuviško jaunimo nerangumo paklusti komunistiniam auklėjimui A. Milkevičienė, Kauno 8 vid. mok. direktorė ir drauge LTSR Aukšč. Tarybos deputatė. Direktorė savo str. „Tiesoje“ labai nepatenkinta, kodėl mergaičių mamos, patyrusios, kad 8 kl. mokinės turinčios išklausyti vad. politinformaciją, pokalbius apie tarptautinius įvykius, tokiu atveju pasako: neikiškite mano dukrai tos politikos... O kai klasė renka metalo laužą, popieriaus makalaturą ir tai atlieka pionierės, jau nusikaltimas, kai mokinė atsauna: aš ne pionierė... M. Milkevičienė jau daro tokias išvadas: kas mergaitę skatina šalintis kolektyvo, draugų? Kas neleido priklausyti pionierių organizacijai? Direktorė iš viso reiškia pasipiktinimą „akla, beprasme meile vaikams, savimeile...“

Kaip turi būti ruošiami studentai, kaip turi būti pertvarkytas aukštosios mokyklos darbas — gaires Lietuvos švietimo žmonių nurodė „Tiesos“ 137 n-ry filos. mokslų kandidatas N. Ickovičius. Jo nuomone, studentai daugiau ruošiami egzaminams, kaip gyvenimui. Pastebėjus visą eilę trūkumų, Ickovičius turi pripažinti, kad studentas nepaprastai perkrautas. Esą, „ji užgulusi tokia sunki paskaitų, seminarų našta, visokie... susirinkimai, posėdžiai, kad jis... neturi laiko paskaityti knygą, laikraštį, nueiti į kiną, teatrą...“ Drauge Ickovičius įspėjo, kad reformų tenka laukti, nes kaip tik ir „Mūsų spauda“ („Izvestija“, „Literaturnaja Gazeta“ ir kt.) pradėjo svarstyti klausimą, kaip reorganizuoti ir tobulinti aukštosios mokyklos darbo formas.

VIS PASIGENDA NUDIENIŲ TEMŲ LITERATŪROJE

„Tiesos“ 131 n-ry rašytojas A. Baltrūnas nusiskundė, kad lietuviškoje literatūroje vis dar stokoja nūdienos temų, vis per mažai atsižvelgiama į rašytojų mokytojų, N. Chruščiovo, nurodymus. Esą, jei nebūtų atsiradusi J. Baltrušaičio novelė „Kiškėlis šypso“ ar M. Sluckio „Pirmosios koman-

diruotės“, tai širdyje pasiliktų tik apmaudas. Lietuviškoji proza turinti būti atkreipta į gyvenimą. Jei tai sutinkama — ir gausiai — apsakymuose, novelėse, tai visai bloga padėtis esanti su romanu, apysakų rašytojais. A. Baltrūnas nusiskundė ir rašytojų — „vyresniųjų draugų“ abejingumu „gyviausiems prozos reikalams“... Šie per daug savo dėmesį nukreipę į praeitį. Baltrūnas — partijos narys — nepatenkintas ir kitais dalykais: patyrę prozos meistrai vengia parencizuoti jauno autoriaus knygą, literatūros kritikai ignoruoja aktualias temas, pagaliau, jo nuomone, ir rašytojų organizacijoje, spaudoje trūksta sveikos, principinės atmosferos.

KOKIE UŽDAVINIAI

TENKA BIBLIOTEKOMS

Vilniaus „Tiesas“, pagyrusi 62 Lietuvos rajonų masines bibliotekas, ta pačia proga iškėlė knygų, bibliotekų uždavinius. Esą, jiems tenka „nešti tarybinio mokslo šviesą, Komunistų partijos žodį į mases, kovoti prieš praeities liekanas, giedrinti žmonių sąmonę, jausmus ir protus“. Toji pati „Tiesa“ pripažįsta, kad kai kurios Lietuvos bibliotekos dar yra užsidariusios tarp keturių sienų, taigi, per mažai skleidžia tarybinį mokslą... Šia prasme gavo barti bibliotekos Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Panevėžyje, Kapsuke (Marjampolėje), Ukmergėje ir Kretingoje. Visos jos smarkiai atsilieką nuo kaimo vietovių bibliotekų.

VIDUKLĖS RADINYS ARBA KAI MINISTERIJA PERKA NESANČIUS FABRIKUS

Vilniaus „Tiesoje“ (140 nr.) aprašytas įvykis panašus į fantaziją, tačiau jis tikras ir už jį atsako „Tiesos“ Raseinių rajono korespondentas A. Kadžiulis. O buvo taip: atvykę sovchozų valdybos pareigūnai nustatė, kad Viduklėje reikalinga pramonė, vėliau pasiuntė daug dėžių su elektro motorais, transporteriais ir kt. ir dar dokumentą, kur buvo parašyta, kad fabrikas gamina per parą 335 tonas kombinuotų pašarų ir kad įrengimus atsuntusios broliškos respublikos iš Altajaus, Biskos, kad fabrikas Viduklėje neišimoka statyti. Tuo tarpu įrengimai taip ir gulėjo, surūdijo ir jie kaštavę 100.000 rublių.

ADELAIDĖS LIETUVIŲ SĄJUNGA

Adelaidės lietuviai, norėdami įsigyti bendruomeninius namus, pirmiausia įsteigė vad. Lietuvių Sąjungą, kuri, tampa bendradarbiaudama su A.L.B. Adelaidės Apylinkės Valdyba, tuos namus įsigijo, juos administruoja ir plečia. Kasmet liepos mėnesyje A.L. Sąjunga drauge su Apylinkės Valdyba skelbia namams aukų vakų, kad juos plėstų ir tobulintų.

„Mūsų Pastogės“ redakcija čia pateikia savo skaitytojams keletą būdingesnių Adel. Liet. Sąjungos pirminko V. Raginio nesenai tarporganizaciniame Adelaidės lietuvių posėdy paskelbtą pranešimo ištrauką.

„A.L. Sąjungos įstatai nustato, kad jos nariai gali būti kiekvienas lietuvis ar lietuvių kilmės asmuo, nežinantis lyties, religinių ar politinių įsitikinimų, išskyrus komunistus.

Taigi Sąjunga nėra politinė organizacija ir ji į ją įstoti nereikalinga jokių kitų kvalifikacijų. Praktiškai Sąjungos narių tarpe yra įvairių religinių bei politinių įsitikinimų lietuvių.

Sąjunga neturi jokių tikslų kištis į kitų organizacijų vidaus reikalus ir jai būtų tikrai malonu, kad ir Sąjungos vidaus reikalus nesikištų organizacijos, turinčios konkurencinius tikslus ar pasisaujančios atlikti bendruomenines funkcijas.

Ką Sąjunga daro, daro pilnais bendruomenės įgaliojimais besiremama. Jos veikla glaudžiai susiderinta su apylinkės valdybos siekimais. Apylinkės Valdybos atstovų dalyvavimas Sąjungos Valdybos posėdžiuose ir Sąjungos Valdybos atstovų dalyvavimas Apylinkės Valdybos posėdžiuose yra pagrįstas visuotinių susirinkimų nutarimais. Ne privatus asmenys spaudoje, bet tik visuotinis susirinkimas tegali tą praktiką pakeisti. Iš tikrųjų, ji niekam nekenkia, bet palengvina ir patikslina bendruomeninio turto administravimą.

Adelaidės Lietuvių Sąjunga iš visuomenės surinktus pinigus yra pavesusi pačios bendruomenės tarpininkai kontrolei per bendruomenės rinktą kontrolės komisiją. Visi ligšioliniai Kontrolės Komisijos tikrinimai rodo, kad Sąjunga vadovaujasi didžiausiu taupumo principu ir lėšas naudoja tik sta-

tuto nustatytiems tikslams. Dviguba surinktų pinigų kontrolė, tiksliai asmeninė kiekvieno aukotojo kartoteka davė tokių puikių vaisių, kad ligšiol nė vienas aukotojas nepareišė mažiausio nusiskundimo. Besirūpindama patikrinti visoms lietuviškoms organizacijoms palankiausias veikimo sąlygas, sutelktinėm lėšom Sąjunga šiandien padarė tai, ko išblaškytu veikimu ir pavieniū aukų telkimu tikrai nebūtų buvę galima padaryti.

Šiandien niekas neįsivaizduoja lietuviško gyvenimo be savų Lietuvių Namų, kuriais visos organizacijos naudojasi laisvai ir nemokamai. Tik už pelningus iš privačių asmenų parengimus imamas nustatytas mokestis. Dabar jau beveik nėra laisvos savaitės dienos, kad Lietuvių Namais kas nors nesinaudotų, o savaitgaliais tenka ir susispausti. Pats gyvenimas įrodė, kad Lietuvių Namams suteiktos ir teikiamos aukos sudarė palankias sąlygas lietuviškam veikimui ir bendruomenės aukas giliai įprasmino.

Sąjungos valdyba supranta, kad besiplečianti lietuviška veikla reikalauja ir Lietuvių Namų plėtimosi. Skautų būklui ir sportininkų kambariui, nors jie nori turėti juos savo išimtinio žinioj, šiuo laiku tenka dalintis su kitomis institucijomis, kaip Savaitgalio Mokykla, Lituanistiniai Kursai ir t.t. Jaučiami atskirų patalpų bibliotekai, skaityklai, virtuvei trūkumai. Sąjunga būtų seniai visa tai padariusi, jei turėtų pakankamai lėšų. Antrai Lietuvių Namų pristatymo fazei pamatai jau išlieti. Sąjunga pasiryžusi iki 1962 metų, kada Adelaidėje vyks Meno Dienos ir įvairių suvažiavimų, tą pristatymą baigti. Tada biblioteka, skaitykla ir Moterų Sekcija turės erdvas patalpas, o skautai ir sportininkai nieko nekludomi galės savo patalpomis vieni tesinaudoti. Atskirai statomi sandėliai, kad organizacijos turėtų kur susidėti savo turtą.

Suprantama, kad visa tai bus galima įvykdyti tik visuomenės nuosirdžiai prie šitų siekimų prisidedant. Visi ligšioliniai Sąjungos užsibrėžimai visuomenės buvo remiami ir Sąjungos Valdyba yra giliai įsitikinusi, kad kiekvienas Adelaidės lietuvis, pilnai supras-

LENKAI SIEKIA PREKYBOS SU VAKARAIŠ

Lenkų spauda laiko pavykusia birželio 25 d. Poznanėje uždarytą 30-tą Tarptautinę Mūgę. Varšuvos vyriausybė dėjo visas pastangas Lenkiją pavaizduoti kaip modernų pramonės kraštą. Stambiausius prekybinius susitarimus lenkai pasirašė su sovietais ir Čekoslovakija. Tačiau lenkų tarpe pastebėta nusiskundimų dėl menkos rytų bloko kraštų prekių kokybės ir lenkai, esą, mielai norėtų savo eksportą nukreipti į vakarų kraštus. Tačiau Poznanės mūgė parodė, kad šioje srityje gali mybių daug nesama.

POSĖDŽIAVO LENKŲ CK-TAS

Birželio mėn. pabaigoje Varšuvoje buvo susirinkęs posėdis lenkų kom. partijos CK-tas. Dienotvarkėje buvo numatyta vėl toliau vykdyti 1956 m. pradėtą decentralizacijos administracijos srity politiką.

damos bendros tautinės nuosavybės vertę, visomis išgalėmis prisidedant prie Lietuvių Namų tobulinimo.

Prie ligšiolinio Lietuvių Namų patobulinimo yra daug prisidėjusių ir kai kurios lietuviškos organizacijos, kaip Moterų Sekcija, Savaitgalio Mokykla, Choras „Lituanija“, S. Mokymų Tėvų Komitetas, Kultūros Fondas ir t.t. Jų pastangomis ir aukomis daug kas įsigyta ir padaryta. Vykstant antrajai Lietuvių Namų praplėtimo planui, organizacijos galėtų ateiti pagelbon, paaudkodamos ar surinkdamos lėšų, sakysim, langų, durims ir t.t. Tuo prisidėtų daug prie apšvietimo, vėdinimo ir t.t. Atskirų dalių paaudkojimu galėtų susidomėti ir pavieniai asmenys ar šeimos. Ant paaudko daikto bus įrašyta aukotojo pavardė. Vieninai gal ir su atsidėjimu imdamiesi, mes tikrai pagreitinsim Lietuvių Namų pertvarkymą, o mūsų pačių darbą bus malonesnis ir sėkmingesnis.“

JIEŠKOJAU KRENTANČIŲ SNAIGIŲ

—Ryt važiuoju į kalnus, —

pasakiau ritmiškai aplink stalą sėdintiems draugams. Pasakiau tik tiek, nutylėjau tai, kas mane versta vertė į tą kelionę, į kelionę, kuri ir be plačių diskusijų šviesoje, atrodo, tikrai vedanti priešinga kryptimi.

—Pasiutai! — tarė vienas draugu, kuriam painiausias minčių komplikacijas paprastai pavyksta išreikšti tik vienu svarių žodžiu. Antrasis vidaus idėjas išimtinai atidengia atitinkama veido išraiška. Šį kartą jo raukšlių rekonstrukcijos žodinis ekvivalentas buvo: „Važiok, neso-dinsi daugiau manęs be dviejų...“ Tik trečiasis, draugas suktas ir laužytas, įnešė gaivaus optimizmo: „Jei sugrįši tik su bronchitu ir abiejų plaučių uždegimu, žiūrėk, aprašyk savo pergyvenimus ir iš anksto pasirink karaliaus ar šventojo ligoninės vardą“.

Anksti rytą išvažiuoju. Išvažiuau nutylėjęs tikslą, kurio negalėjau nesiekti: išvažiuoju kelionėn įgauti man reikalingo impulso, kad įvytuoklė, kad nenu-stoju švytavusi. Išvažiuoju pagauti krentančių snaigę...

Pasiilgau baltų laukų, pasiilgau ramaus, veidą rausvinančio vėjo. Pasiilgau naktų su dvigubu dangumi: dangus viršuje, dangus žemai — ir visas kiemo puses. Žiūri, būdavo, ilgai žiūri ir viršų, ilgai žiūri aplinkui ir visados, būdavo, pasirenki dangų, kuriame esi: čia žvaigždės daug gražesnės

ir jų daugiau...

Negaliu užmiršti eglės sodo pakraštyje, pasipuošusios nuotakos rūbais; negaliu užmiršti pusnės prie tako į svirną, išdabinto lelijomis, kurias tirpdžiau kadaise savo žvilgsniu...

Karšta saulė, niekad šakų neapleidžiantys žiedai, nei jie gali sutramdyti ilgesio, nei nublaninti prisiminimų. Ir man atrodė, — ne, neatrodė, aš buvau nepajudinamai tikras, — kad, jei tik pagausiau bent vieną krentančią snaigę, pažaisiu su ja savo šaltose rankose, prisiminimai, kaip žaibas, trumpam laikui sužerės realybę...

Plaukė debesys... Plaukė debesys nuo ryto iki vakaro, aušros varų palydė, prieblandų šešėlių sutikti. Plaukė debesys nuo vakaro iki ryto lygiais mėnulio šviesos laukais, žvaigždžių šypsenų lydimi.

Plaukė debesys pavieniui kaip arai, plaukė būriais kaip gulbės. Kartais jų buvo tiek daug, kaip rudeniais išskrendančių gandrų: dengė visą skliaustą iki visų horizontų. Plaukė debesys skubiai, tarytum namo, ir slinko taip lėtai, kaip dienos perpildytos ilgėsio ir prisiminimų...

Plaukė debesys... Plaukė debesys aukštai, plaukė žemai, plaukė debesys ir dar žemiau: raižė kalnų granitines keteras, sukosi, veržėsi į slėnius. Kaip milžiniški paukščiai, slapstėsi prarajose, drebėjo, laukė, kol prauž audra ir tada, atsargiai ir išlėto pakilę,

vėl tęsė savo kelionę.

Plaukė debesys, slinko galėrija vaizdų: pilys pasakų, gražesnių negu girdėtosios, laivai paklydę ar senai paskendę, žvėrys, kurių geriau kad nėra.

Vaidžiai slenka, vaidžiai keičiasi. Matytas šalis, pažįstamas kraštas, mielas vietovės palydžius besikeičiančiais jausmais ir — veidas ikaista, rankos pakyla: prieš mane Dubysos slėnis prie Ariogalos!... Taip viskas aišku: štai verkančių glosnių globoje didingoje tyloje ilsisi prūdo gelmės, štai baltomis samanomis apaugęs malūnas, — tyliau, — girdžiu jo ratų mistinį užėj. Antai laisvų vandenų išdykę verpetai skuba Nemuno link, atgal, — baltuoja Kryžiaus kalnas prie audringos Dubysos dukters, Kiršnorės. Toliau — kelias vingiuoja aukštyn į mažą namelį... eglė sodo pakraštyje... Takas į svirną... langai... ir veidai, veidai, kuriuos taip norėtų išbučiuoti...

Vaidžiai slenka, vaidžiai keičiasi, veido kraujo spalvą pakeičia sniego baltuma.

Veltui tiesiau sušalusias rankas...

O man taip reikėjo pagauti bent vieną krentančią snaigę, tik vieną vienintelę, nors ir kaip gvardiko žiedas, — ir tada prisiminimų vaidžiai bent trumpam, lyg žaibas, laikui sužerėtų realybę, nebūtų taip toli nuo manęs.

K. Sipavičius,

Katoomba, Imperial, 1961 m.

KREDITO DRAUGIJĄ STEIGIANT

(LIUDO BARKAUS PRANESIMAS, SKAITYTAS Š.M. BIRŽELIO 4 D. MELBOURNE RUOSIAMOS STEIGTI KOOPERATINĖS KREDITO DRAUGIJOS INFORMACINIAME SUSIRINKIME)

ANTROJI DALIS

AR TURIME PAKANKAMĄ SKAIČIŲ TAUTIEČIŲ TOKIAI DRAUGIJAI STEIGTI?

Neoficialiai skaičiuojama, kad Melbourne yra apie 2000 lietuvių. Leiskime, kad pusė jų dėl amžiaus ir kitų priežasčių negalės būti kooperatinės kredito draugijos aktyviais nariais, taigi vis dėlto liktų 1000 lietuvių, galinčių tokiais būti. Gyvenimo patirtis rodo, kad vienu metu ar kitokių būdų vietos lietuviškame darbe aktyviau reikiama 400-500 tautiečių. Todėl pradžioje ir reikėtų tenkintis tik daugumos šių aktyviųjų steigiamoj draugijoj dalyvavimu, turint vilčių, kad draugijai sustiprėjus ir pasyvieji į ją įsijungs. Pagal vietos kooperatyvų įstatymą, kooperatinę kredito draugiją įsteigti pakanka 7 asmenų, tačiau kooperatinės organizacijos tikslas yra apjungti galimai didesnį žmonių skaičių užsibrėžtam tikslui siekti. Šį tikslą turint galvoje, ir kviečiami visi lietuviai pasvarstyti ruošiamos steigti organizacijos reikalingumą ir jos naudą. Turint šiame susirinkime dalyvaujančių pritarimą ir juntant ir čia nedalyvaujančius šią idėją paremsiant, kooperatinę kredito draugiją steigina.

AR GALĖS DRAUGIJA SUTELKTI KAPITALĄ SAVO NARIŲ INTERESAMS PATENKINTI?

Pagrindinis kooperatinės draugijos kapitalas yra jos narių įnašai. Kiekvienas draugijos narys gali turėti kelis ar keliasdešimt įnašų, priklausomai, kad vieno nario įnašų suma neviršytų vienos penktosios visų draugijos narių įnašų sumos. Vieno įnašo vertė £5. Manant, kad steigiamoje draugijoje galės būti nariais mūsų aktyvieji tautiečiai — 400 ar 500 žmonių ir jei kiekvienas draugijos narys vidutiniškai įmokėtų nors po 2 įnašus, tai galėtumėm surinkti 4000 ar 5000 svarų kapitalą. Šis kapitalas būtų pastovus, nes įnašai pasilieka draugijoje, kol jos narys draugijai priklauso. Nepriklausyti tokiai draugijai arba įstojus vėl iš jos išstoti nėra jokio pateisinimo pagrindo; įnašo vertė yra nedidelė — vos tik £5. Be to, įmokėtieji įnašai nėra

jokia auka ar dovana. Jie visada palieka draugijos nario nuosavybę ir už juos bus mokama procentai. Norint savo kooperatinę draugiją padaryti finansiniai pajėgesnę, turint laisvų pinigų ir žinant tik ką minėtas sąlygas, visada verta įsigyti po keletą įnašų. Nenorint įnašų pavidalu priištiti ilgiam laikui savo turimas santaupas, galima jas į šią pat draugiją įdėti kaip indėlį, kuris gali būti vėl laisvai išimamas. Suprantama, pradžioje norint įdėti indėlį išimti, teks draugiją apie tai painformuoti iš anksto, kad ji sutartum turėti tuos pinigus kasoje. Nuosirdžiai ir plačiau galvodami apie savuosius reikalus, mes melbourniškiai lietuviai lengvai galėtumėm sutelkti apie £10.000 draugijos kapitalą, nedarydami jokios asmeninės aukos ar rizikos, bet tik savo santaupų dalį perkeldami iš kitur į savąją kooperatinę kredito draugiją. Būdami realūs, žinome, kad draugijos darba teks pradėti su kukliais piniginiiais ištekiais, nes pradžia visada yra sunki. Tačiau vertindami savuosius reikalus sąmoningai ir nepaviršutiniškai, turėtumėm neabejoti šios draugijos ateitimi.

AR TURĖS DRAUGIJA KREDITŲ PAKLAUSĄ?

Gyvendami šiame krašte ilgesni laiką, dalinai, o kai kurie jau ir pilnai viską įsigijome. Rasime savųjų tarpe ir tokių, kurie jau ir turimų namų skolas pilnai išmokėjo. Todėl atrodo, kad mums kreditai visai jau nebereikalingi. Tačiau, reikia prisiminti, kad įsigijusieji prieš keletą metų namus, baldus ir kitus namų apyvokos reikmenis, juos jau apnešiojo; reikalinga atnaujinti, taisyti, o dažnai ir ką nors naują įsigyti. Turint susitaupius desetką ar kitą svarų, nesinorės viską išleisti, nepasiliekant nieko atsargoje visokiems netikėtumams. Be to, mūsų jaunesnioji karta auga, bregta, kuria šeimas. Savystovų gyvenimą bekurdami, jie susiduria su kredito paklausa. Jaunimas, dabar besiruošias, profesiniams darbams, taip pat reikalingas finansinės paramos: gydytojas su laiku panorės įsigyti savo kabinetą; advokatas, inžinierius — savo biu-

ro; prekybininkas — savo biznį; amatininkas — savo dirbtuvę ir t.t. Taip galvojant, kredito paklausa visada bus reikalinga. Ir būtų gera, kad mūsų kredito draugija įstengtų pilnai ją patenkinti.

PASITIKĖJIMAS SAVIESIEMS

Kartais girdime nusiskundimų reikšiant saviesiems nepasitikėjimą. Negalime paneigti faktų, kad yra mūsų tarpe žmonių, kurie savo nesąžiningumu yra pažeidę lietuviškojo taurumo principus. Tačiau turime džiaugtis, kad tokių atvejų reta ir pasitaikysios negerovės negali būti taikomos visuotinuoju savaisiais nepasitikėjimo mastu. Šalia pasitaikančių negerovių, matome gražiai dirbamus ir padarytus mūsų bendruomenei reikšmingus darbus, sukeliančius mūmų džiaugsmą, pasigėrėjimą ir pagarbą juos dirbantiesiems. Ruošdami steigti kooperatinę kredito draugiją, tikėkimės, kad jai vadovauti ir tvarkyti tikrai rasime savųjų tarpe žmonių, kuriems pilnai galėsime pasitikėti. Be to, kooperatinę kredito draugiją pasitikėjimas yra apsaugotas vietos įstatymų. Pavienių šios draugijos narių, jos valdomųjų organų teisės, pareigos ir atsakomybė smulkiai nusakyta, pagal įstatymų reikalavimus, paruoštuose draugijos įstatuose. Šių įstatų vykdymo priežiūra tiesioginiai priklauso vietos valdžios įstaigoms. Iš draugijos valdomųjų organų įstatymas reikalauja teisingumo, sąžiningumo; tam tikrais atvejais net turtinių garantijų. Taip pat ir draugijos eiliniai nariai turi teisėti savo įsipareigojimus. Draugijos nariams teikiama paskolos turės būti paremtos atitinkamomis garantijomis. Norint paskolą gauti, turės būti atlikta tam tikra formali procedūra. Turime atsakyti minties: "Savieji palauks". Visos skolos, jų laiku nesumokėjus, bus reikalaujamos vietos įstatymų nustatyta tvarka. Visi, kas naudojamės "Hire Purchase" patarnavimais, gerai žinome nuostatą: jei perkėjas (tikrai tariant nuomotojas) už paimtas išmokėjimus prekes pasižadėtų savaitiniui ar mėnesinių įmokėjimų neatlikti, tai paimtosios jo prekės grąžinamos pardavėjui — krautuviui ir

AŠTUNTOJI LAISVĖS DIENA

Pirmą kartą Laisvės dieną New Yorko burmistras paskelbė 1954 m. Nuo tada Laisvės diena jau yra tapusi tradicija. Svarbiausios Laisvės dienos išklmės įvyksta prie garsiosios Laisvės statulos.

Birželio 29 prie Laisvės statulos susirinko New Yorko miesto, Laisvosios Europos Komitetas, Pavergtųjų Seimo atstovai ir gausi minia svečių. JAV armijai, laivynui, marinams ir oro pajėgoms atstovavo atitinkamų dalinių vėliavos su garbės sargybomis. Susirinkusiems žodį tarė New Yorko miesto atstovas J.J. O' Brien, Laisvosios Europos Komiteto pirmininkas J. Richardson, Pavergtųjų Seimo Pirmininkas V. Sidzikauskas, Kubos Revoliucinės Tarybos atstovas.

Pavergtųjų Seimo pirmininkas pažymėjo, kad šiandien laisvės priešai yra ypatingai agresyvūs, tuo tarpu laisvajame pasaulyje "kai kas tikisi laisvę išlaikyti ir tiesą nusipirkti naujomis nuolaidomis. Kai kas Vakaruose taip toli eina, kad sutinka savo vadinamą "taiką" pirkti laisvės kaina". Bet Sovietų pavergtos Centro ir Rytų Europos tautos liudija, kad be laisvės nėra taikos. V. Sidzikauskas ypač pabrėžė, kad laisvosios valstybės turinčios suprasti, jog nebėsa skirtumo tarp tautų, vienoj ar antroj geležinės uždangos pusėje esančių, nes abiejose pusėse esą arba tie, kurie laisvę tik, arba tie, kurie siekia ją su naikinti, ir kad paties laisvojo pasaulio laisvę apginti vien defenzvos neužtenka.

Būdinga, kad, Laisvės dieną trumpai minėdamas, New York Times žodį "captive" Rytų Europos tautoms jau rašo kabutėse. Ar tai nėra maža užuomina JV politikos sovietų pavergtos Europos atžvilgiu didelio kitimo? Būdinga taip pat, kad šiemet Laisvės dienos išklmėse nebuvo Valstybės Departamento atstovo. Quo vadis Kennedy?

Kor.

visi pirmiau įmokėtieji už jas pinigai negrąžinami. Paskolų ir kitokių turtinių reikalų sandėrio atveju neturime laukti ir tikėtis kokių nors lengvatų ir iš savosios kredito draugijos. Turime įsisąmoninti, suprasti ir gerai žinoti, kad tik disciplinuotame organizuotume glūdi pasitikėjimo prasmė ir jo esmė.

KOVOKIME TIK SU ŽMOGAUS SILPNYBĖMIS

Pasakos yra rašomos vaikams. Bet dažnai pravartu pasiskaityti ir suaugusems. Jose paprastais kasdieniniais įvykiais reiškiami dideli išmintis. Kaip tik dabar prisiminiau vieną jų, kadaisia skaitytą, t.y. pasaką apie šluotą.

Vienas senelis, jausdamas artėjant mirtį, pasišaukė prie savo lovos sūnus ir liepė atnešti šluotą. "Perlaužkit, jei kuris toks stiprus iš jūsų", tarė jis. Aišku, visos šluotos iš karto ne vienas iš jų negalėjo perlaužti. Paskui tėvas liepė išardyti tą šluotą į atskiras šakeles. "Dabar laužykite" — tarė jis. Plonos šakelės atskirai po vieną buvo lengva sulaužyti. "Taip pat ir su jumis", — tarė senelis ir mirė.

Gyvename svetimame krašte, toli nuo savo gimtos žemės. Kiekvienas žingsnis stebimas. Taip pat ir mes stebime, tyrinėjame čia buvusių gyvenimą, jų charakterio geras ir blogas puses ir kritikuojame. O visi žmonės, kokios rasės ar tautybės jie bebūtų, yra tik žmonės su vienokiomis ar kitokiomis silpnomybėmis. Jei silpnybės neturėtume, būtume angelai ir nevaikšiotume šios žemės takais. Stebėdami kitų žmonių geras ar blogas puses, mokomės gyvenimo. Matydami kito negerą veiksmą, nusistebime ar pasipiktiname ir tada vengiame taip pat padaryti. Bet tik stengiamės, nes ne viskas mūsų valioj.

Daugiau žmonės linke, kaip sakoma, "kito akyse ir kislą, o savoje ir vėžio nematyti". Kalbėdami apie kitą asmenį, dažniausiai prisimenam, ką jis negero padaręs, kokios jo būdo neigiamos ypatybės, arba kaip jis išdykavęs anais laikais po tėviškės pievas bežaisdamas ar ką negero jo tėvai ar net seneliai yra padarę. Išskaičiuojame šimtmečių nuodėmes. Sakoma kartais, kad tas ir kitas žmogus mums, svetimame krašte gyvenantiems, daro gėdą savo elgesiu. Ir pradedama to žmogaus neapkęsti, užmirštant, kad visi kokią nors silpnąbę turime. Yra žinoma, žmonių labai stiprios valios ir charakterio, kurie moka savo silpnąbę apvaldyti. Bet tokių nedaug. Ar negeriau būtų vietoj neapykantos stengtis tokiame nelaimingam žmogui padėti. Juk jis žino pats geriausiai turįs tokią silpnąbę ir pats dėl tos kenčia. Bet, kaip minėjau, nevisi yra stiprios valios, tvirto charakterio. Žinoma, užaugusį žmogų perauklė-

ti sunku. Mielas skaitytojai, nežinau kaip pačiam, bet man vis dėlto geriau patinka žmonės, kurie gerai apie mane galvoja ir gražiai kalba. Tokius laikau draugais. O supykstu ant to, kuris man stačiai į akis sako apie mano negerasias savybes! Tokį laikau savo priešu. Žinau, kad tai neteisinga. Turėčiau būti dėkingas jam už patarimą, už priminimą, kad taip negerai darau, kad reikia kitaip.

Gal nevienas, gavęs pastabą, pasakys: "Ne tavo reikalas! Nesikišk!"

Kiekvienas žmogus juk yra atskira asmenybė ir reikia mokėti į jį prabilti, jį paveikti ir mokėti prie jo prieiti ramiau būdu, neužgaunant jo pažūrį bei įsitikinimų. Šitaip bus atlikta didelė paslauga artimui ir tuo pačiu bus išvengta gėdos, kurią tas asmuo galėtų padaryti savo negeru elgesiu kitatautų akivaizdoje mūsų tautiečių sąskaiton. Kovokime ne su žmogum, bet su jo silpnomybėmis. Pamirškime, ką mums padarė jo tėvai, ar mūsų tėvams jo seneliai. Tai viskas praityje ir nebegrįš. Palikime praities sąskaitas ir kerštą. Mūsų tėvų ar protėvių klaidų nebedarykime mes, nebekartokime. Būkime vieningi, kad niekas negalėtų sulaužyti po vieną šakelę.

Kiekvieno kambary yra dulkių, nors ir gražiausios būtų grindys ir puikiai kilimai iškloti. Dulkes atneša vėjas pro langus, pro duris, pro plyšius. Saugokimės dulkių! O jei jų atsiranda, šluokime atsargiai. Šluokime taip, kad jos neitų iš namų į kiemą, gatvę ar kito kaimyno kambarį pro langus. Ir kiek galėdami saugokimės, kad vėjai neapneštų mūsų rūbų dulėmis. Juk gyvenimo kely tiek daug dulkių, ypač kada pakyla vėtros...

Ai. Ai.

PAVERGTŲJŲ ATSTOVAI VALSTYBĖS DEPARTAMENTE

Birželio 27 d. Jungt. Amerikos V-bių Valstybės sekretoriaus pavaduotojas Chester Bowles priėmė Pavergtųjų Europos Valstybių Seimo delegaciją, vadovaujamą Seimo pirmininko V. Sidzikausko.

Pasitarimai užsitęsė apie valandą. Buvo paliesti sovietų pavergtosios Europos klausimai, Pavergtųjų Tautų Savaitė ir besitartinanti Jungtinių Tautų pilnatis.

Kr.

J. DAUMANTAS

PARTIZANAI

UŽ GELEŽINĖS UŽDANGOS

(Tęsinys iš "Mūsų Pastogės" Nr. 26)

Jo drabužiai buvo vieni lopai, ir, nelaimė, jau tie patys kiauri. Buvo basas. Dar vaikiškam veide jau buvo ryškios vargo raukšlės. Ilgai nelaukęs, paprašė ko nors valgyti. Juozui pasisiūlė paarėti, kad šis, parėjęs namo, atneštų su katiliuku jam pieno. Jo laimei buvo pavakarių laikas. Juozas namie užtikio mamą bekepančią blynus. Vosylius daliai mama uždėjo dvigubą porciją. Pasiekęs savo pavaduotoją, Juozas turėjo gražaus juoko. Zagrė Vosylius neklaušė, nuolat gadindama vagą. Naujasis artojas buvo sušlapęs, kaip po lietaus. Abu sėdo valgyti. Vosylius pasipasakojo, kaip jis mitytes. Su katiliuku lūkuriuodavęs pamiškėse, kol pamatydavęs ateinančias moteris melžti karvių. Tada išlisdavęs iš po krūmų ir moteris prašydavęs išmaldos. Taip vertęsis jau penketą savaitių. Dabar Juozą prašėsi, kad ji kur nors priglaustų už paprastą darbininką. Jis tikėjo, kad iš Lietuvos jam toliau eiti neapsimoka, nes savo gimtinės jis visvien nepasiekė. Ji prie Maskvos. Be to savam krašte jis nepatirtų tokio gyventojų gerširdiškumo, kokį jis čia patiria. Juozas sutiko jį globoti. Tokiu būdu Vosylius, nuolat perkeldinamas iš vieno gyventojų pas kitą, laimingai sulaukė raudonųjų.

Šiandien Vosylius laukė mūsų tėviškėje su medaus ir "naminės" dovanomis. Jis buvo pakeičiu į N. raudonarmiečių dalinį, kurin jau spėjo užsiregistruoti prieš keletą dienų. Šį atsisveikinimą tinkamai atžymėjom. Atsiskiriant Vosylius įsiūlė

Juozui paimti, jo ranka parašytą, pažymėjimą, kur trumpai nupasakojo savo istoriją ir teigė, kad Juozas, nesiskaitydamas su vokiečių įsakymais, jį visą laiką globojo ir išgelbėjo jo gyvybę, riziukuodamas netekti laisvės. Juozui nenorint šio pažymėjimo imti, Vosylius pridūrė, kad ateis laikas, kad Juozas bus jam labai dėkingas, ir nurodė pats, kiek žmonių jau mūsų kaime prarado laisvę tik dėl to, kad jie nesugebėjo įrodyti savo lojalumo. Gi bolševikams suimant pakanką, kad kalinys nerodys savo nekaltumo. Vosylius, gimęs ir augęs Rusijos bolševizmo sukurtame pragare, žymiai geriau žinojo visus raudonųjų naikinimo metodus, todėl dabar ir siūlė gana įkyriai. Paspaukę nuosirdžiai rankas, pažadėjom vieni kitiems nepamiršti tos keistomis aplinkybėmis užsimezgusios draugystės tarp Rusijos kolchozo skurdžiausio Lietuvos studentų.

"LAISVAME" KAUNE

Su Juozu pasirengėm į Kauną. nepamiršdami, kas buvo būtina naujokui, nes neturėjome jokių garantijų, kad vietoj universiteto sienų neatsidursime kuriame nors raudonarmiečių dalinyje. Kaip transporto priemonę pasirinkom dviračius. Ši kelionė buvo pirmoji po naujųjų "išvaduotojų" dangum.

Pasiekėm Kauną — Marijampolės plentą. Dabar jis turėjo labai didelę reikšmę, kaip viena iš pagrindinių judėjimo arterijų ir Rytprūsiaus. Kas

keli šimtai metrų griovių krantus puošė įvairūs šūkliai rusų kalba: "tegyvuoją raudonoji armija, tegyvuoją galingasis generalisimas Stalinas, tegyvuoją komunistų partiją, šlovė herojams, Vilnius yra, Kaunas yra, pirmyn iki Berlyno, mušt fašistinį žvėrį paties urve, mirtis vokiškiems fašistams" etc. Po kurio laiko kartojosi vėl tie patys parašai. Visi šūkliai buvo įrašyti ant raudonų lentų, iškeltų apie pora metrų nuo žemės. Kas keli kilometrai aptikdavom iš faneros išpauštas Stalino ir Lenino figūras, trejeto ar ketveto metrų aukščio. Jie buvo nutepti gana piktais veidais. Kryžkelių rimtį dar didino prie šių nutukusių balvonų einas sargyba sulysęs ruselis. Visi šie šūkliai ir figūros tuojau atsibodo. Domėjauisi tik karikatūromis, kurių mėgiama tema — po brezentinu ivano batu raitosi savo dienas bebaigias fašistinis žvėris. Arčiau Kauno pakelės dar labiau raudonavo.

Universitete darbas buvo tik prasidėjęs. Rin-kosi universiteto vadovybė su prof. A. Purėnu ir prof. Mošinskiu (senuoju) priekyje. Pirmiausia reikėjo atgauti ir sutvarkyti universiteto patalpas ir perkraustyti priemones. Vokiečių okupacijos metu universitetas, kiek jo dar buvo palikta, buvo susispaudęs beveik vien Medicinos rūmuose. Čia buvo įsikūrus ir visa kanceliarija. Atgauti atgal vokiečių atimtas universiteto patalpas nebuvo sunku, nes bolševikai stengėsi visa daryti priešingai, negu buvo daroma vokiečių. Kai šie jų priešingumai sutapdavo su mūsų interesais, mes be didelio vargo išsivadavom laimėtojai. Žinoma, tokius reikalus tvarkant, neužmirština viešpačiams priminti Stalino konstitucijos visiems garantuojamą teisę į mokslą ir raudonosios armijos išvadavimą nuo vokiškųjų fašistų. Na, o jei dar gale kalbos pakartosi kurį nors tūkstančiais kartų gavėse išrašytą trafaretinį šūkį, tai reikalai visai gerai klostis. Be didelio vargo atgavom didžiuosius universiteto rūmus, pirmuosius, ateitininkų, neolituanų, Mažylio namus (Kęstučio gatvė), Savanorių prospektą 77 nr. namus (buv. Ukmergės pl.) ir dalį namų mergaičių bendrabučiui Trakų gatvės 7 nr.

Prasidėjo tvarkymasis. Pirmoj eilėj įkūrėm studentų skyrių, pergabendami bylas iš Medicinos fak. rūmų į didžiuosius rūmus. Vadovybė išsirūpino ir transporto priemonę — naujutėlį (Zis) sunkvežimį.

Prof. Mošinskis pasiėmė ginti mūsų reikalus VOENKOME (kariniam komisarijate). Su studentų skyriaus pažymėjimais ėjom į mūsų reikalams paskirtą karinį stalą, įsikūrusį Kūno Kultūros rūmuose. Tiems, kuriems studentų skyrius išdavė pažymėjimus (diplomantams ir paskutinių kursų studentams), karinio stalo viršininkas dėjo reoliucijas: "asvaboždion" (atleistas). Taip sutvarkė karinius dokumentus, dar buvom įpareigojami taktininkauti pasirušiamuosiuose darbuose, nes mokslo sezonas buvo čia pat.

Mus sudomino netvarka medicinos rūmuose: koridoriai užverti studentų ir mokomojo personalo bylomis, anketomis ir kitokia archyvine medžiaga. Didžiausio rūpesčio mums sukėlė tiek studentų, tiek mokomojo personalo, tiek ir tarnautojų vokiečių okupacijos metais užpildytos anketos, kuriose buvo pažymėta, kad pirmosios bolševikinės okupacijos metu jie buvę aktyvistų fronto nariais prieš bolševizmą arba Nepriklausomybės laikais priklausę bet kurioms kultūrinėms organizacijoms. Po nemenų pastangų suradom ir savo bylas. Net plaukai ant galvos pasišiaušė. Tokios medžiagos užteko, kad mus sulikviduotų. Skubėjom surasti anketas ir tų draugų, kurie nebuvo pasprukę į Vakarus. Galop nutarėm, kad bus greičiau ir turėsim ramesnę sąžinę, jei, užuot išrinkę, visas anketas sudeginsim. Taip ir pasielgėm. Sunešėm jas į krematoriumo krosnį ir paleidom dūmais dokumentines nuodėmes.

Be minėtų, aptikom ir sunaikinom visą eilę mokomojo personalo ankiety, kurias jie buvo užpildę, kad galėtų įsivykti į Vakarus pagilinti studijų. Tikriausiai šie dulkėti archyviniai popieriai būtų atnešę keletui šimtų žiaurią mirtį. Apsidirbom pačiu laiku, nes NKVD pareigūnai sekančiomis dienomis jau susirūpino panašiu dokumentų globa, visus likučius perimdami savon kontrolėn. (Nukelta į 4 psl.)

Kartkartėmis iškyla pasisakymų, kad Vakarų kultūra supuvusi. Nejaugi?

Amerikos lietuvių spaudoje yra padejuojama, kad netaip seniai mūsų, persirėję per geležinę uždangą į šią pusę, lyg ir pasijuntą pasimėtę, gi jaunimas neapsiprantas su vakarietiškosios reklamos maskaradu. Matoma čia esą tik tai, kas viliojliškai ar, jų nuomone, šlykštinančiai blizga. Jie, su prantama, negali susigventi su Vakarų pasaulio lengvumu, bet nepagalvoja tačiau, kiek darbo įdėta, kad tą, sakysim, lengvai plaukiantį paviršutinį gyvenimą būtų galima pasiekti.

Australijos spaudoje rašė, kad prieš kelis mėnesius vienon šeimon atvyko giminaitė iš Italijos. Po kiek laiko, nežūrint visų lengvatų ir palyginti gero materialinio gyvenimo, ji vėl išplaukė daug vargingesnę Italiją. Sako, nors čia ir gera, bet visas liuksusas esąs ne jai senai, o čionykščiams. Ji pasimėtę geresnė gyvenimo sąlygose. Gal ir nesuprantama tokia pažiūra, bet ji, deja, yra.

Sprendžiant iš įvairių pasisakymų, tą patį ilgėsią galvojimą esą galima rasti ir pas tuos, kurie, neseniai atvykę iš komunistinės Lenkijos, bando čia įsikurti. Jų galvojimą tartum susumuoją pasakymas, kad nesą gyvenimo, nesą triukšmo ir vakaruškų; kad negi gyvenimo esmė esanti tame, jog pigiau perkama gera dešra, jog galima įsigyti šaldytuvus ir šildytuvus, automobilius ir skėtį fotografijose ant žurnalų viršelių. Tuo būdu atrodo, kad jie tikrai tą pigumą (visokiosios prasme) ir temato.

Tačiau esmėje yra kitaip.

Komunistinis pasaulis pasižymi savo viendūdiškumu ir tatau Dr. V. Doniela savo neseniai skaitytoje paskaitoje Sydnejuje, prisimenant Sibiro kankinius, labai vykusiai pavadino oficialių komunistinių šaltinių argumentais, nes komunistams tik viena "teisinga" linija, kurios laikantis įtaigojami žmonės ir kurios pagelba baltą galima paversti juodu, o ir juoda taip nutepti, kad nė pats nelabasis nebeatpažins. Žmogus juk ten

ŠLAMŠTO PROBLEMA

nebeturi pasirinkimo ir jo laisva valia paraližuota.

Tiesa, pasaulio istorijoje jau turėjome ne vieną tokį periodą, kur visoms situacijoms egzistavo gatai paruošti atsakymai. Taip, sakysim, buvo viduramžių sistemingoje ir gerai pagrįstoje teologinėje ir filosofinėje sistemoje. Tačiau ten nebuvo vis dėlto paneigtas laisvos valios principas.

Mūsų gi vakarietiškas pasaulis lyg ir neturi tokios griežtai primtos ir vienalyčiai atbaigtos sistemos. Yra duotas tam tikras plotas, erdvė, kuri ribose žmogus pagal savo valią gali apsispręsti, gyventi ir elgtis. Yra net tam tikras lyg ir pilkas plotas, kur nebenašiku, ar ten susidarę nuomonės ir gyvenimo būdas dar derintini su žmogaus orumu, ar jau pereinama į sugyvenimą. Tačiau faktas palieka faktą, kad Vakaruose yra duota asmenybei ir asmeniui erdvė, kurioje vyrąja įvairovė ir laisvas pasirinkimas.

Čia ir yra viso skirtumo pagrindas: vienoje pusėje regimentacija, viena linija, kur nebenašiku, ar protu ir sąžine gyventi, nes viskas paduota, kaip sakoma, sukrumtyta ir tikrai nuryti bereikia. Kitoje pusėje — pasirinkimas ir įvairovė, ir niekas su kuolu per galvą netrenkia, jeigu atsiranda kokių skirtumų, tol, kol tie skirtumai nenkenkia žmogaus taurumui ir neina prieš visuomenę.

Pernelyg jau viskas būtų aišku, jeigu neturėtume tų "pilkykų plotų", kur tenka pasirinkti, kas priimtina. Didelę jų dalį tenka atmesiti, didelę dalį vadinti šlamštu. Vokiečiai šlamštą, ypatingai literatūroje, vadina "Kitsch". Tas žodis yra kilęs iš angliškų "sketch", vartojant jį su prieleida, kad tai, kas neatbaigta ir tik šiaip taip sustatyta, yra nekas, pigu, net banalu.

Labai daug tokių prekių randame kasdienėje aplinkoje. Jų pirkiti niekas neverčia, bet jų pilna

suvenyrų krautuvėse, garsiuose kurortuose ir žymiose vietose. Milane, Italijoje, pardavinėja katedros modelius laisvams ir popieriams prilaikyti, Venecijoje pilna svarsčių kaip gondolų; Paryžiuje, žinoma, bus Eifelio bokštas. Kalnuose gausi molinių alpinistų batų, Olandijoje bus pilna medinių ir porcelianinių klumpečių. Niekur netrūksta laisvams atidaryti peilių su gamtos vaizdais, kišenių peilių, paveikslų rėmų su užrašais "Atminimui nuo..." Prieinama net prie to, kad barometrai daromi šuns ar asilo pavaldai, o visokių ženklų ir pelyčių, stiklinių arklų ir katų tikrai netrūksta. Stuttgarte, Vokietijoje, yra net šlamšto ("kitsch") muziejus.

Taigi, anot mokslininko A. Kutschero, šlamštas būtų viskas, kas atrodo tarsi tikras, bet neturi tikrumo pagrindų. Tatau bus visa, kas netikra, primeluota, perpildyta nepagrįstomis pretenzijomis, nežūrint to, ar pigiai ar brangiai pardudoma.

Nėra šlamšto "iš prigimimo", nes jam atsirasti reikia pamėgimo, supratimo, degeneracijos. Skundžiamasi, kad jo vis dėlto yra, bet pamirštama, kad genys margas, o svietas dar magesnis. Tačiau ten, kur jaučiamas bent krislės nuosirdumo, garbingumo, ten jau nebe visa šlamštas, nežūrint to, kad ieškoma efekto, populiarumo, naudojamos perdėtos priemonės susidomėjimui sukelti ir, sakysim, persūdama.

Smulkus išgražinimas (bloga prasme), perdėtas saldumas, visokios dabūtų nudailinimai ir iškvėpinimai čia būtų šlamštas. Gipsinės paukščių figūros darželiuose, fontanėliai su netikromis grotomis, dar ko gero vakarais stiprios elektros apšviesti, senoviskų baldų imitacijos, gubės iš skardos, visa tai priklauso vienai ir tai pačiai kategorijai, jeigu trūksta to, ką

A. GAVELIS

mes lietuviai vadiname dvasia ir įdėta siela. Tačiau šlamštu gali būti ir tai, kas monumentalu ir didinga, bet jį kur beprasmiškai daug medžiagos sukrauta ir kur nėra sugebėjimo turimą išraiškos priemonę apvaldyti.

Meno pasaulyje tokis sumiesčio-nėjimas, kaip seniau būdavo sakoma, dažnai atsiranda ten, kur stoka technikos žinių, dvasios ir gebėjimo, o vis dėlto nenorima sutikti su tuo ir tvirtai laikomasi pasirinktos medžiagos. Čia jis pasidaro net juokingas, nes tikimasi vieno, o gaunama visai kas kita. Nusiviliama. Susidaro komiška situacija ir šypsomasi pro usą.

Tame pasaulyje, kur mūsų sprendimų suma yra "padoru — nepadoru", šlamštu laikome tai, kas neatitinka priimtų nuostatų arba sukelia tarsi aistringumą. Seniau tokį jausmą sukeldavo, kai ilgą ligi žemės sijoną "padykusi" mergiuka pakeldavo ligi pusės blauzdų. Dabar net menkiausias nailoninis bikini tų rezultatų ne visada pasiekia. Grįžtant į kūrybos pasaulį, tenka pagalvoti, ar čia kaltas tas, kuris yra toks mokovas, kad dirgindamas mūsų vidų taip vykusiai sugeba mus paveikti, sukeldamas vienokius ar kitokius jausmus ir tokias mintis, ar kalti esame mes patys, kad neatkiriame kūrinio ar gaminio apipavidalinimo nuo savo vidinio, psichinio pasaulio. Kiekvienas sąmoningas žmogus žino, kad yra tik tokie kūriniai, kuriais grožimės (šlykštėtis čia gali reikšti — grožėtis iš neigiamos pusės) ir kuriuos vertiname, neturėdami jokio pašalinio troškimo. Ne visados tuos dalykus tinkamai išskiriame. Juk pasakojama, kad senovės Graikijoje vienas jaunuolis taip susižavėjęs deivės Veneros statula, jog užlipęs ant aukšto pėdestalo ir ją apkabinęs. Dargi Leonardo da Vinci pasididžiudamas gyresis, kad vienas turtuolis taip įsimylėjęs jo pieštą madoną, kad paveikslą nusigabėjęs į savo miegamąjį. Nėra veik abejonės, kad "pin-up" fotografijos irgi panašiai nuteikia, bet čia tėra tik įrodymas, kad meno kūrinys gali sukelti tikrovės iliuziją, jei gerai padarytas. Jokiū būdu tatau nerodo, kad toks kūrinys yra šlamštas, o charakterizuoja tik tą aplinkybę, kad su pačiu žiūrova yra netvarkoj.

Komunistiniame pasaulyje tie individualūs interesai, blogi jie ar geri, diriguojami iš viršaus. Jie yra nustatyti. Čia šlamštas — ne šlamštas, jeigu kitaip pasakyta, jei tvirtinama, kad jis geras, jeigu jis tarnauja pasaulio revoliucijai ir asmens priespaudai.

Vakarietį pasaulyje turime laisvę individui, todėl jis pats ir turi apsispręsti, kurie dalykai jį dvasiai ir sielos gerovei priimtini. Žinoma, čia taip pat negalima paneigti ir tos didelės teigiamos įtakos, kurią šlamštas daro.

ZUIKIO SAVIKAINA

(IŠ MEDŽIOTOJO UŽRASŲ KNYGUTES)

Šių metų rudens — žiemos medžioklės sezoną užbaigia pusėtinai: nušoviau du zuikus. Vieną parsivežiau iš sezono atidarymo ir iškilmingai su draugais suvalgiau. Antrąjį nubildinau vėliau. ir jis tebekabo balkone. Dirbti jam kailį aš dar nesiruošiu; tegul kaimynai žiūri į zuikį ir pavydi. Jie bus įsitikinę, kad aš kiekvieną sekmdienį parveždavau po zuikį ir su visa šeima maitinausi tik zuikiena.

Paskaičiavau, kiek man kainavo zuikis:

1. Šautuvas "Simson" 16 kalibro — 1400 rb.
2. Guminiai batai — 106 rb.
3. Įmova šautuvas — 50 rb.
4. Šovinynas — 24 rb.
5. Kuprinė — 120 rb.
6. Vatinukas ir vatinės kelnės — 150 rb.

Viso: 1850 rb.

kos, kurią teikia dvasinės, kultūrinės ir kilninančios organizacijos, žmonių junginiai, kurie padeda savoms nariams, ištiesdami misijonierišką pagelbos ranką.

Tie, kurie po daugelio metų vėl atsiduria mūsų pasaulyje, šituos laisvo apsisprendimo kraštuose dažnai sugniužta, nors turi išlaikę sugebėjimą vertinti pasaulį ir jo apraškas. Kai sakome, kad žmogus moka vertinti, turi savo blavią nuomonę, kai sakome, kad žmogus išlaiko savo asmenybę ir yra taurus, tai tvirtiname, kad jis atgauna vakarietio galvojimą ir susiglyvena su laisvo apsisprendimo aplinka. Mūsų kartos tremtinių bendruomenėje šitas individualybės bruožas dar išsilaikė, nes ir prie didžiausio paviršutinio susižavėjimo šlamštiniais dalykais mes vis dar turime ir savo gilesnį idealų pasaulį, nesuteptą nei šlamštu, nei raudonojo viendūdiškumo. Turi jį ir visi Vakarai. Tik reikia jį paieškoti, jį pačiam susirasti. Neseniai Anglijos spaudoje buvo skundžiamasi, kad jaunimas virtęs į bytnikus, susižavėjęs ekstravagantiškomis išraiškos formomis ir tesirūpinąs tikta savo asmenine gerove. Tačiau čia pat buvo ir jaunimo pasisakymai, kad reikalui esant, visi jie būsią kariai už savo kraštą. Ar tai galutinai supuvers jaunimas?

Taigi atirasime šlamšto mažnę visur: visame gyvenime, mene, literatūroje ir muzikoje. Pagal vieną madą nevykusiai sukirpti kūrinių bus šlamštiniai, jeigu jų apipavidalinimas menkas, įžūlus, pigi reprodukcija, sakykime, gipsatūra. Jo pilna literatūroje ten, kur jau pernelyg saldi romantika su mėnesienos naktimis, nuoplaišos, šurpuliai, smulkus "suatomini-nimas". Jis slypi ir ten, kur štampuoti, nukaltų ir nusidėvėjusių frazių veikalai, gyvenimo aprašymai, persunkti stereotipinių neapipavidalintų idėjų ir jausmų. Jų pilna ir muzikoje: tai šlageriai, "pop-tones", dainuokos, limonadinės operos ir operetės. Šlamšto ypatingai daug yra filmuose. Bendrai šnekančiam šlamšto bus pilna ten, kur masiniai gaminiai kuriami plačiausiai kasdieninei rinkai, kada žmonės dažniausiai žino ką perka, bet perka dėl to, kad turi iš ko ir į savo tuos pirkinius labai rimtai nežūri.

Kai susiduriame su šlamštu, mums svarbu turėti užtektinai stiprios valios apsispręsti ir suprasti, kaip ir apie ką viskas sukasi. Mes vis dėlto esame tiek išprusę, kad atskiriame rimtus dalykus nuo nerimtų, skirtų tam, kad su juokeliu žiūrėtume į juos ir dar šypsotumėmės pro usą, galėdami pigiai pailsinti nuo darbo ir visos dienos tempo pavargusius įtempus savo nervus.

Tačiau suprantame taip pat, kad tai nėra viendūdiškas žmonių įtaigojimas, nes nuo mūsų pačių priklauso, kiek mus šlamštas veikia. Juk mūsų kultūros ir gyvenimo pagrindas yra įvairovė ir pasirinkimas, o toje įvairovėje yra ir tam tikra teigiama dvasios, veiksmo ir sielos tintežė.

Pamačius šią sumą, truputį negerai širdyje pasidarė. Brangoka! Bet juk tai pirka ne vienu metu, o, be to, jau seniai. Ši suma į kiškio savikainą gali ir neįeiti.

Idomu, kiek aš išleidau tik šių metų medžioklėje:

1. Medžiotojo metinis nario mokestis — 130 rb.
2. Aštuoni išvykimai Molėtų link autobusu ten ir atgal po 15 rb. — 120 rb.
- a) Degalai man pačiam (po pusę litro 8 kartus) — 200 rb.
- b) Šoviniai (100 šovinių po 1.1 rb.) — 110 rb.
3. Nenumatytos išlaidos (deglas paršas, nušautas vietoje šerno per apsirikimą) — 200 rb.

Viso: 760 rb.

Padaliję iš dviejų, gausime 380 rb. (senais pinigais). Tai, žinoma, nelabai pigu, bet netaip labai jau brangu. Zuikio paruoštuvėje juk už jokus pinigus nenupirksi!

O kiek pietų sutaupyta!

Pastaba: Žmona sako, kad kiekvieną kartą iš medžioklės grįždavau vos nevirsdamas nuo kojų.

POILSIUI

* Zoologas Sandersonas, 1932 m. betyrinėdamas Afrikos Britų Kamerūno gamtą, džiunglėse matęs virš upės skraidžiojančią pabaisą. Skridęs tarsi milžiniško dydžio krokodilas galingai mosuodamas sparnus ir savo išsivėpusia dantuota gerkle trykšdamas lyg sarkastišką šypseną. Pabaisos vaizdas pritrenkęs baime ekspediciojus dalyvius.

Būdingu sutapimu iš kitų šaltinių bei kongiečių nupasakojimų ir antras tyrinėtojas Pitmens tvirtina, jog tokis sutvėrimas pasirodęs ir Angolos pelkynuose.

Paleontologijos mokslas, kurs studijuoja išnykusius organizmus, konstatuoja, kad tokis gyvis labai senai tikrai egzistavęs, kuris esąs vadinamas *pterodaktilio* vardu. Tačiau iš ankščiau minėtų pastabų sprendžiant, išeitu, kad tasai keistasis "baubas" peranksti yra išskirtas iš gyvųjų tarpo.

"Nelaimė tam, kas jį pamato, nes nė vienas mirties neišvengia", dar iki šiol tarp negrų plinta šiurpulingos paskalos apie šį baisųjį sutvėrimą.

* Kartas nuo karto lenkų spaudoje pasirodo žinučių apie mūsų tautietę Audronę Linartaitę ryšium su jos pasisekimu lenkų meno ansambly. Ji itin išaukštinama ir foto nuotrauka puošia laikraštį, kai mūsų lietuvaitė nusišypsos ištėkėti už turingo ir įtakingo mokslo vyro — garsaus meksikiečio — Meksikos prezidento anūko.

Jei kiti, mus vis "nurašinėdami" triumfuoja, kodėl nepasidžiaugus saviems savo spaudoj. Juk Audronė ne tik kilimo grynai lietuvaitė (iš motinos Česnavičiūtės bei tėvo Linarto) bet ir užaugusi Lietuvoj ir tik dėl maskoliškos okupacijos atsidūrusi Lenkijoje.

* Ne tik žmonės bet ir žuvis, savo egzistencijai užtikrinti ir maistui susimedžioti vartoja šautuvas. Dar įdomiau: tas žuvis šautuvas yra užtaisytas neišaukštinto baterija — 1000 vatų (600 voltų) elektros įtampa, kuri gaminasi iš pačios žuvies organizmo, iš tam tikros liaukų sistemos. Nuostabiausia, kad tas "šautuvas" ne menkesnio pajėgumo už nūdienį parakinį, galįs vietoje paguldyti net žmogų ar dramblių. Šis puikiai nardąs ir "šaudąs" gamtos prajavas Amazonės upėj savo maistui problemos neturi, nes išsipaunama srove aukas nugalabyti siekia net iš tolimų distancijų. "Šūvio" metu žuvis kūnas tampa vos pusės sieksnio ilgio, apskritos formos, apie 10 cm. diametro.

St. Čė.

ZMONIŠKUMO DOKUMENTAI, LIEČIA IR LIETUVIUS

Prieš eilę metų "Goettinger Arbeitskreis" paruošė leidinį "Dokumente der Menschlichkeit", kuriame buvo ir skyrelis apie lietuvių parodytą vokiečiams rytrūsiečiams žmoniškumą bado metais po karo. Rytrūsietės moterys būriais ar atskirai vyko į Lietuvą pasi-nešti savo badaujančioms šeimoms duonos ir kito maisto. Nors Lietuvos žmonės tuomet jau patys vargo, jie vis dėlto atvykęlius pavalgydindavo ir dar terbon įdėdavo. Dabar to leidinio yra išėjusi antroji laida (Goettinger Arbeitskreis: "Dokumente der Menschlichkeit", 360 pusl. Holzer — Verlag Wuerzburg, DM 9,80). Šis naujas leidinys turi dvigubai daugiau puslapių už pirmąją laidą. E.

KIEKVIENO PAREIGA — IŠ ANKSTO UŽSISAKYTI AUSTRALIJS LIETUVIŲ METRASTI,

kurio kaina: kietais viršeliais £ 2.10.0, minkštais — £ 2.0.0.

Tačiau svarbiausia juk sveikata. Svarbu grynas oras ir sustiprėję nervai!

S. Jonaitis
(„Šluota", 1961 m. Nr. 3)

PARTIZANAI

Taip keletą dienų pasisukinėję mieste, turėjom grįžti pas tėtį duonos atsivežti, nes Kaune buvo neįmanoma ko nors gauti. Jau atsirado ir rublių, bet jų perkamoji galia buvo labai menka. Sviesto ar lašinių kilogramas kainavo 400 rublių. duonos kilogramas apie penkiasdešimt rublių. Vienas litras degtinės siekdavo 400 rublių. Jos kainą iškėlė "išvaduotojai", daug jos išmaukdami. Miesto gyventojai apsirūpino maistu iš artimųjų kaimų, išmainydami į drabužius ar kitokias vertybes.

ARTIMESNIS SUSIPAŽINIMAS SU RAUDONARMIEČIAIS

Frontas, "išvadavus" Marijampolę, kiek sustojo. Vokiečiai, prieš įsiveržiant rusams jau į jų teritoriją, rodė didesnę pasipriešinimą. Bolševikai, apakinti paskutinių laimėjimų, dar su didesniu entuziazmu metė savo mases, kad greičiau pasiektų hitlerinę landynę. Visi raudonarmiečiai gy-rėsi, kad ilgiau netruks, kaip du mėnesiai, ir jie jau žygiuos Berlyno gatvėmis kaip nugalėtojai.

Aleksote išprasėm raudonarmietį, kad jis pavėžintų Marijampolės link. Vaziavome trys. Mūsų nelaimė, Garliavoje judėjimą tvarkę kariai mus išsodino, nes mašina buvo perkrauta. Čia teko ir mums prisijungti prie gana gausingos minios, kuri lūkuriauo išstis valandas. Traukiniai dar nevaikščiojo, nes vokiečių išsprogdytos linijos buvo neatstatytos. Geroką valandą palūkuria-vę, leidomės pėsti. Nukulniavus apie pusantro kilometro, mus prisivijo amerikoniškas džipas (jeep) su trimis raudonarmiečiais. Pastebėję mus atsi-grįžtančius, jie sustojo kaip tik ties mumis.

— Kuda vi molodie liudi? — užkalbina mašingą vairavęs staršina.

— Do svaich raditelei (pas tėvus), — atkerta Jurgis, — gdie nam bolše (kurgi kitur).

Staršina pasiūlė pavėžinti su sąlyga, kad užfundysim butelį naminės. Mes pažadėjom dar ir užkandžiū.

— Ladno, — džiaugėsi staršina, trindamasis rankas ir parodė mums vietas. — Tepier toi napjomsia i nakušae.

Kiti du draugai (vienas kapitonas, antras vyr. leitenantas) derybose nedalyvavo, bet mums su staršina susilygus, jie atrodė patenkinti. Pasiekėm N. vietovę. Kadangi mūsų tėviškė dar buvo keli kilometrai nuo plento, tai pasiūlėm mūsų draugams atsiskaityti čia pat prie plento, užsukus pas mano tėtį B. Jiems aiškinom, kad čia dar ne mūsų tėvų sodybos, kurias pasiekti reiktų sukelti keletą kilometrų blogu vieškeliu į pietus. Jau bu-

vom prisipažinę, kas tokie esam. Visi pasirodė labai draugiški, ypač vyr. leitenantas, ir užsispyrė, nežūrint, koks kelias bebūtų, mus nuvežti ligi namų. Jų pasiūlymas mums irgi patiko, nes naudotis tėtį malone nevisad patogu. Visas kelio klūtis džipas nuo puikiausiai nugalėjo. Netrukus nei rusams pasididžiavimo amerikoniška technika.

Vartuose mus pasitiko nusigandusi mama. — Labas vakaras, mamyt, nesibaikinkit, — įsitaisėm pakeliui "vergu", kurie už bonką naminės pasisūlė pas tėtį parvežti. Ir kai visi laisvai išsivertė iš mašinos, mama nudžiugus prisipažino:

— Dėkui Dievui, kad tik taip: maniau, kad jau ir jūsų dienos pasibaigė.

Susivedėm svečius į "ponstubę" (taip pas mus vadina kambarį kasdieniniams svečiams), bet ne seklyčią. Mama ir Ona vikriai čirškino virtuvėje užkandžius. Juozas iš kluno atnešė ir "užmokėsnį", net kelis kartus didesnį, kaip buvom susilygę. Aš griebiausi "lokajaus" pareigų, paduodamas ir atimdamas valgius. Landydamas po virtuvę, neapleidau progos Onai papiršti:

— Nu ką, Onut, vyrų kaip vijurkų parvežiau, gal suksies prie kurio nors. Žinai, kaip jie lietuvaites gauda...

— Nemačius tokių vyrų, — pliudrakelniai, o ne vyrai! Tegu pirma išsivėdina, kad silkėmis nesimirdėtų... — atkiro Ona ir, plokštelėjęs per savo riebiasią vietą, dadėjo:

— Čia, man toki vyrai...

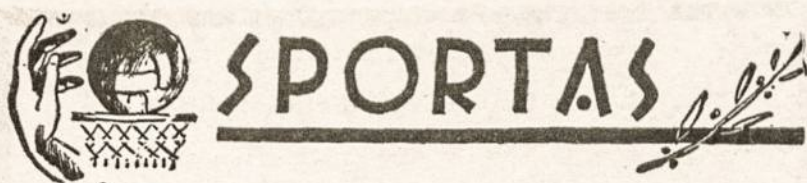
Valgydami kalbėjomės apie dabar prasidėjusį Lietuvos gyvenimą, apie vokiečių okupaciją ir apie Nepriklausomos Lietuvos laikus. Rusai buvo sunkiai įtikinami, kad kiekvienas Lietuvos ūkininkas kadaise turėjo tikrojo savo nuosavybės savarankiškai tvarkomos ūkių su bandomis ir kitokių nemenukū turtu.

Prie stalo užtrukom nemažiau kaip dvi valandas. Per tą laiką suspėjo baigti darbus laukuose Vytas, Andrius ir Stepas. Dabar jie prisijungė prie mūsų. Staršinos norai buvo tikrai išsipildę. Jis jau spėjo prigerti ir privalgyti. Sutikom su jo prašymu ir paguldėm poilsui svirne, pirma gerai užrakinę ten esančias pintas. Ilgai netrukus, kapituliavo ir kapitonas. Palikom prie stalo penkiese broliai, Julius ir mūsų leitenantas, kuris, pabaigus šeštą bonkelę, atrišo liežuvi:

— Aš pavydžiu jūsų šeimai šiandieninio vakaro. Negi daug pas jus tokių šeimų buvo, kur visi artimieji galėtų dažnai susirinkti, kaip jūs kad dabar?

— O kodėl pas mus nebus? Kone kiekviena kaimo troba glaudė visą tėvų išaugintą šeimą, — paaiškino Andrius.

(Bus daugiau)

Redaguoja: Antanas Laukaitis
38 Cheltenham Rd., Croydon, N.S.W. Tel.: UJ 4898

XII EUROPOS KREPŠINIO PIRMENYBĖS

Neseniai Belgrade (Jugoslavijoje) užsibaigusiose XII-se Europos vyrų krepšinio pirmenybėse. Savijungia šeštu kartu išėjo nugalėtoja. Kaip anksčiau lietuviai, taip dabar latviai prisidėjo prie pergales sovietams laimėjimo.

Šios pirmenybės buvo rekordinės dalyvių skaičiumi: čia rungsi 15 valstybių. Valstybės pradžioje buvo suskirstytos į 2 grupes — I ir II, o grupės į 6 pogrupius.

A pogrupyje žaidė — Jugoslavija, Lenkija ir Anglija; B pogrupyje — R. Vokietija, Vengrija, Suomija; C pogrupyje — Sov. Sąjunga, Belgija, Ispanija. Iš šių pogrupių pirmosios dvi komandos pateko į I pusfinalinę grupę, kurioje tęsė kovas toliau. Tokių tarpe buvo — Jugoslavija, Lenkija, R. Vokietija, Vengrija, Sov. Sąjunga, Belgija.

D pogrupyje varžėsi — Bulgarija, Izraelis, V. Vokietija; E pogrupyje — Čekoslovakija, Turkija, Švedija; F pogrupyje — Rumunija, Prancūzija, Olandija. Iš čia buvo sudaryta II pusfinalinė grupė, į kurią įėjo: Bulgarija, Izraelis, Čekoslovakija, Turkija, Rumunija, Prancūzija.

Pusfinalinėse grupėse komandos tarpusavyje varžėsi kiekviena prieš kiekvieną, o po dvi pirmas komandas įėjo į finalus, kur rungtyniavo olimpinė sistema dėl I — IV vietų. Komandos, kurios nepateko į pusfinalius, sudarė dvi grupes ir čia buvo žaidžiama dėl tolimesnių vietų (nuo 13-tos iki 19-tos).

Pusfinalyje Bulgarija įveikė Turkiją 60:57, Čekoslovakija — Izraelį 64:51, Vengrija — Lenkiją 53:43, Jugoslavija — R. Vokietiją 82:73, Sov. Sąjunga — Lenkiją 67:53, Sov. Sąjunga — R. Vokietiją 71:40, Jugoslavija — Belgiją 85:59, Jugoslavija — Vengriją 72:66 ir t.t.

I-je pusfinalinėje grupėje be laimėjimų ėjo Sov. Sąjunga ir Jugoslavija, kuri tarpusavyje susitikimas baigėsi pirmosios pergalės 75:58. Pirmame kėlinyje, kurį laiką vedė jugoslavai, turėję 31:26 savo naudai. Tačiau rungtynių pabaiga rodė skirtingą vaizdą. Čia Sov. Sąjunga iškovojo 5 pergales, Jugoslavija 4, Belgija 3, Vengrija, Lenkija ir R. Vokietija po 1.

II-je pusfinalinėje grupėje net 3 komandos surinko po lygiai taškų (po 4) ir prisėjo vietos nuspręsti pagal tarpusavyje susitikimus. Pirmą vietą atiteko Prancūzijai, 2 Bulgarijai, 3 Rumunijai. Sekančios trys komandos surinko po vieną tašką ir išsiriškio taip: Čekoslovakija, Turkija, Izraelis.

Tada buvo sudarytos tokios baigminės grupės: dėl I — IV vietų: Sov. Sąjunga, Prancūzija, Jugoslavija, Bulgarija; dėl V — VIII vietų: Belgija, Rumunija, Vengrija, Čekoslovakija; dėl IX — XII vietų: Lenkija, Turkija, R. Vokietija, Izraelis.

Dėl pirmųjų vietų pradžioje susitiko Sov. Sąjunga — Bulgarija. Bulgariai, kurie paskutiniaisiais metais 2 kartus buvo įveikę sovietus, šį kartą buvo priversti nusileisti 55:77. Jugoslavai kitoje pusėje sutvarkė Prancūziją 75:65. Todėl dėl aukso medalių rungsi Sov. Sąjunga — Jugoslavija ir čia pergalė, nors kuklesnė — 60:53 atiteko sovietams. Bronzos medalius laimėjo bulgarai, įveikę prancūzus 55:46.

Tolimesnes vietas užėmė: 5. Čekoslovakija, 6. Vengrija, 7. Rumunija, 8. Belgija, 9. Lenkija, 10. Turkija, 11. Izraelis, 12. R. Vokietija, 13. Ispanija, 14. Suomija, 15. Olandija, 16. V. Vokietija, 17. Graikija, 18. Švedija, 19. Anglija. Sov. Sąjungos aukščiausiu žaidėju buvo latvis J. Kruminis (2.

18 m.). Be jo, komandoje žaidė dar 3 latviai, kurie pirmenybėse tarė svarų žodį. Iš viso pas sovietus buvo 5 žaidėjai virš 2 metrų ūgio (jų komandos vidurkis 195.55 m.).

Šiose pirmenybėse geriausia pasirodė komunistinio bloko šalys: jos 7 pirmųjų tarpe gavo 5 vietas.

Pirmenybių metu vyko tarpt. krepšinio sąjungos posėdžiai. 1963 m. Europos krepšinio pirmenybės nutarta rengti Austrijoje, Olandijoje arba Suomijoje. 1963 m. pasaulio moterų pirmenybės pasiūlyta Peru valstybei, bet dar ji nedavė atsakymo. Kitos galimos vietos: Australija, Čekoslovakija, Italija.

Kaip žinome, 2 kartus Europos vyrų krepšinio pirmenybėse pergalės pelnė Lietuva ir 1 kartą Latvija.

ATVIRAS LAIŠKAS

GERB. SPORTO SKYRIAUS
REDAKTORIAU,

prašau Tamstą patalpinti Jūsų redaguojamame Sporto skyriuje šį mano atvirą laišką.

Š.m. birželio 20 dienos "Mūsų Pastogė" 24 (634) numeryje sporto skyriuje tilpo "Edas" slaptyvaržiu pasirašyta korespondencija iš Adelaidės, kurioje liečiamas mano asmuo ir pateikiami neteisingi faktai. Aš jaučiu pareigą netikslas žinias atitaisyti, kadangi jos liečia ne tik mano asmenį, bet Hobarto bei Geelongo sporto klubus. Edas savo korespondencijoje štai ką rašo:

"Žinomas krepšininkas A. Merūnas sugrįžo iš Tasmanijos, kur gyvenamas sudarė mergaičių krepšinio komandą".

Sugrįžęs papasakojau kelionės įspūdžius ir pažymėjau, kad Hobarto mergaitės buvo suburtos Petro Šiaučiuo, nenuilstamo sporto entuziasto. Aš tik prisidėjau jas supažindindamas su krepšinio žaidimu ir, kiek salygos leido, mokiau jas žaisti. Mano manymu, būtų didelė skriauda Perkūno valdybai ir ypač P. Šiaučiuui, priskiriant man šios komandos įsteigimą.

Toliau Edas rašo, kad aš, būdamas vienu rungtynių treneriu, žaidžiant Geelongo mergaitėms Melbourne, atnešęs net joms laimėjimą. Kaip gaila, kad Edas nenugirdo ar nenorėjo girdėti tikrų faktų, o pasistengė "pariebinti" mano nuopelnus.

Mano nustebimui, simpatiškos Geelongo merginos mane pasikvietė joms padėti, bet tu rungtynių laimėjimas — tai grynai jų nuolatinio trenerio ir pačių žaidėjų pastangų rezultatas. Keli mano patarimai negalėjo atnešti minimalių laimėjimų.

Ką nors rašydamas, Edas turi sužinoti, kaip sakant — nugirsti tikrus faktus, o nerašinėti neatsitinkančių tiesos žinių, kurios kartais gali turėti neigiamos įtakos mūsų sportinei veiklai.

Su pagarba A. Merūnas
1961 m. birželio 30 d.,
Adelaidė.

NEPAMIRSKITE IŠSIŲSTI
"MŪSŲ PASTOGĖS"
PRENUMERATŲ ADRESU:
BOX 4558, G.P.O.,
SYDNEY, N.S.W.

Adelaidėje

VYTIS I — WEST TORRENS (24:52) — Moterys
Priešininkės, kurios užima turnyre antrą vietą, buvo per daug apsikriusios prie krepšio, kur Vytietės nesurado apsigynimo vaistų. Taškus pelnė: M. Kelertaitė 7, D. Radzevičiūtė 6, Kitienė 6, Andriūšytė 4, Pečiulytė 1, Šiukšterytė 0.

VYTIS II — NORTHS (35:30)
Vyties jaunės turėjo vėl puikų laimėjimą ir jaunoji Pociūtė pirmą kartą pelnė 4 taškus, Powerca 23, Šulcaitė 4, Baškutė 1, Kunaitė 0, Trush 3, Kapociūnaitė 0.

VYTIS I — TORRENS (42:70) — Vyrai

Nesant Ignatavičiaus, Vytis nebuvo priešas australams, kurie ligi šiol yra tik laimėję dvi rungtynes ir abi prieš Vytį. Taškus pelnė: Petkūnas 14, Visockis 6, Gumbys 4, Urmonas 1, 0, Lapšys 11, Daugalis 7.

VYTIS II — YMCA (43:60)

Pereitų metų "District" komanda YMCA neturėjo didelio vargo laimėti prieš jauną komandą. Reikia tikėtis, kad ateitis bus žydresnė, nes treniruoja A. Merūnas, kuris turi daug patyrimo.

Taškai: Ramonaitis 7, Ruzinskas 0, Gudelis 5, Morkūnas 0, Daniškevičius 12, Rakauskas 6, R. Pocius 8, Kapociūnas 1, R. Urmonas 0 ir A. Merūnas 4.

VYTIS III — NORTH (56:30)

Vyties jaunieji gražiai laimėjo. Taškus pelnė: V. Stankevičius 6, R. Stankevičius 13, Bernaitis 0, Mikūziš 0, Pocius 0, A. Jaunutis 0, DeGroot 12, Ruczenskas 15, Radzevičius 0, Kirša 12. Edas

Sydnejuje

IR GANDAIS TIKĖKIME...

Iš "gandų pasaulio" girdėti, kad žinomas Adelaidės lietuvių sporto veikėjas B. Nemeika atvyksta pasižvalgyti po Sydnėjų. Ar darbų ar žmonos įieškoti, tai dar lieka paslaptimi, tačiau būtų naivu galvoti, kad jis čia neišsijungs ir į Kovo veikėjų eiles, nors turės, žinoma, sutvarkyti ir savo asmeninius reikalus. Per tiek metų įgyta sportui meilė ir pasišventimas lengvai neišdyla.

GALESIME SPORTUOTI

Kurį laiką užtrukę darbai Bankstowno lietuvių namų sporto aikštelę įrengiant, reikia manyti, pradės judėti pirmyn. Bankstowno konsuli davus konkretų atsakymą, kad nebus liečiamas sklypas, lieka laukti mūsų vyrų judesnio veiklumo.

ŠACHMATŲ KAMPĖLIS

Š.m. liepos mėn. 2 d. oficialiai atidarytas Sydnėjaus lietuvių šachmatininkų žiemos turnyras. Džiugu matyti jame žinomus, pačius stipriausius žaidėjus, kas pakels susidomėjimą ne tik pačių žaidėjų tarpe, bet ir mūsų visuomenėje.

Šis turnyras vadovaujamas yra

SEKTANTAI

Sovietinė valdžia, o ypač partija vis šaukia į kovą ir kovą. Ramiai Sovietuose dar niekas negyveno nuo pat revoliucijos, o kova taip pat niekam nieko dar nėra davusi. Nebent tik milijonus išžudytų, kalėjimuose ir darbo stovyklose nukankintų.

Laisvajame pasaulyje, deja, niekas šitaip nešaukia kiekviename žingsnyje kovoti ir niekas neskaiciuoja tiek daug lavonų. Bet ten taip pat niekur nematyti ir tokio akivaizdaus pasipriešinimo kiekviename žingsnyje. Štai Sovietai skelbia atkaklią kovą religijai ir Lietuvoje, o tuo pat metu ten kuriasi ligi šiol negirdėtos ir neregėtos sektos. Kaip matyti iš "Komjaunimo tiesoje" išspausdintosios su Ninos Tomko parašu išpažinties ir iš redakcijos prierašo, toksai sektantizmas tiesiog klesti.

Bet kad ir negausiai suminimosios sektantų pavardės rodytų tai, kad Vilniuje jų eilėse tėra tik Litvinovai, Šerenkovai, Gruškos, Tomko. Pavardės vis rusiškos. Taigi išeina, kad sektantizmas veržiasi į Lietuvą iš seniau jau komunizmo kovų katilė verdančios Rusijos. "Komjaunimo tiesa" patį sektantizmo augimą aiškina, kaip ateistinės propagandos apsielidimą. O juk Tomko tvirtina, kad sektantai yra priešėjimą į bolševikinę armiją, kad jie draudžia savo vaikams stoti pionieriais, komjaunuoliais, dalyvauti saviveikloje. Ji tvirtina, kad vaikai mokomi meluoti, apgaulinėti. Argi "Komjaunimo tiesa" nemato, kad toksai sektantizmas yra aiškus atsakymas į visas bolševikų skelbiamąsias kovas? Tai yra pasyvus pasipriešinimas žmogų ryjančiam raudonajam žvėriui.

SNIECKUI VIS UŽKLIŅA
BURŽUAZINIAI
NACIONALISTAI...

Pagal nurodymus iš Maskvos ir Lietuvoje vyko mitingai, susirinkimai paminėti 20-čiui nuo "didžiojo tėvynės karo" pradžios. Dieną vėliau už Chruščiovą kalbėjęs Vilniuje A. Sniečkus pasiskubino savo "boso" pavyzdžiu atsakomybę už kilusį karą užkrauti ne tik Hitleriui, bet ir "Amerikos bei Anglijos imperialistams, kurie nupenėjo hitlerinį žvėrį..." Anot Sniečkaus, "mes niekuomet neužmiršime hitlerininkų ir jų talkininkų, lietuviškų buržuazinių nacionalistų piktadarybių: Kauno forte, Paneriuose, Pirciupyje ir daugelyje kitų Lietuvos vietų..." Žinoma, Sniečkus negalėjo paminti komunistų įvykdytų piktadarybių Praveniške, Telšiuose, Panevėžyje ir daugelyje kitų Lietuvos vietų.

V. Augustinavičiaus, ypač griežtai žaidimą tvarkant ir apsiribojus dešimčia pajėgiausių šachmatininkų.

Favoritai: Liūga, V. Patašius ir gyd. I. Venclovas.

Nors silpniesiems žaidėjams mažai vilčių atsiekti aukštus rezultatus, tačiau gauta praktika ir žinios iš šio turnyro pilnai pateisins jų įdėtą vargą.

A.D.

JAKOBI TRADING COMPANY Pty. Ltd.

146 NORTH TERRACE, BANKSTOWN, N.S.W. Tel.: UY 4543

- Didelis pasirinkimas madų žurnalų
- Rankdarbių sąsiuviniai, vaikams vilna ir t.t.

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ

SIUNCIU AUSTRALIJOS PASTU PIGIAUSIOMIS KAINOMIS IR PILNAI APDRAUDŽIU.

Kreiptis: K. STAŠIONIS, 18 Crinan St., Hurlstone Park, Telef. LL 5549.

Šeštadieniais 9 — 1 val., kitomis dienomis dėl informacijų Skambinti UU 6707.

BUYUSI "R O T A", DABAR —

STATION DELICATESSEN

92 BROMFIELD ST., CABRAMATTA

SIŪLO JUMS GERIAUSIUS SKANESTUS IR MAISTO PRODUKTUS.

Užsakymai pristatomi į namus.

Pirkite

VIENĄ IŠ PIGIAUSIŲ IR GERIAUSIŲ
ORIGINALIŲ PRANCOZIŠKŲ BRANDY

LAFITTE

ŠIUO REIKALU VISADA JUMS MIELAI
PATARNAUS

M. PETRONIS,

152 LIVERPOOL RD., ENFIELD, N.S.W.

Tel. UJ 5727

Kaina — 24/-

PIGIAUSIAS PERSIUNTIMAS SIUNTINIŲ
I USSR PER ŠVEDIJĄ

NYMAN & SCHULTZ, SYDNEY

Naujas adresas: 148 Brook Street, Coogee, N.S.W. Tel. 65 4101.

PŪKINĖS KALDROS

PLUNKSNINIAI MATRACAI, PAGALVĖS, LOVOS SKALBINIAI, kaip įpilai ir užvalkalai 63" (160 cm.) platumo, galima gauti firmoje

ROSE

38 WASHINGTON STREET, BEXLEY, N.S.W.

Rockdale stotis. Tel.: LW 1220

SKYRIUS: Flemings Corner Shop, 181 Queen St., St. Marys, N.S.W.

Mūsų atstovas Jus aplankys kiekvienu metu.

Prekės duodamos ir išsimokėjimui. Mes kalbame vokiškai.

J. Strautins 306 The Causeway, Melbourne

Tel. MF 6673 — uždaryta pirmadieniais

3 lbs - 7 lbs - 11 lbs - 22 lbs

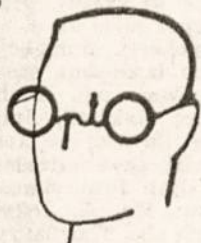
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

SIUNČIAME TIESIAI PAŠTU IŠ MELBURNO

EUROPIETIS SPECIALISTAS OPTIKAS

Pritaiko Jūsų akims ir parduoda visų rūšių akinius. Darbo valandos kasdien 9-18 val. šeštad. 9-13 val.

8th Floor, Capitol House, 109 Swanston St., Melb., C.I. (Priešais Melbourne Town Hall) Tel. 62-2231

SPECIALUS PRANEŠIMAS

NAUJAS BŪDAS SIUNTINIAMS
Į LIETUVĄ SIŲSTI

Nuo 25 vasario 1961 metų, siuntiniai užsakyti per Baltic Stores Ltd., pasiekis siuntinio gavėją laike 4 savaitių.

TAIP PAT, SIUNČIAME SIUNTINIUS Į ESTIJĄ, LATVIJĄ, LENKIJĄ, RUSIJĄ, SIBIRĄ, UKRAINĄ. SIUNČIAME TIK GERIAUSIOS RŪŠIES PREKES UŽ ŽEMIAUSIĄ KAINĄ.

Medžiagos, avalynė, vaistai, maistas, gatavi rūbai, oda ir visa kita, ką galima siųsti su Intourist leidimu. Kiekvieno siuntėjo pageidavimai patenkinami.

Išvairūs paaiškinimai ir informacijos teikiama veltui.

Mielai pasiunčiame ir pačių siuntėjų paruoštus siuntinius.

Baltic Stores Ltd.,

(Z. JURAS).

VIENTELE LIETUVIŠKA SIUNTINIŲ BENDROVE
ANGLIJOJE.

421, HACKNEY RD., LONDON, E. 2.

ENGLAND

KIEKVIENO SIUNTINIO PRISTATYMAS
GARANTUOTAS

MŪSŲ PASTOGĖ

MELBURNAS

VISI Į TALKĄ SPORTUOJANČIAM JAUNIMUI

Kada kalbame apie mūsų bendruomenės ateitį, visi be išimties kreipiame savo žvilgsnius į mūsų jaunūmenę, todėl ir nėra reikalo čia įrodinėti, kad ateitis priklausys tik nuo to, kokią turėsime jaunimą.

Visi su pasitenkinimu stebime, kai jaunimas buriasi į savas organizacijas: skautus, ateitininkus, šviesiečius, sportininkus ir t.t. Tačiau vien tik stebėjimo nepakanka, o reikia su tikru nuoširdumu jų darbą vertinti, jų pasiekimus remti, jiems prašant — padėti.

Gal didžiausios materialinės paramos reikia teikti sportininkams, nes jie, atstovaudami mus, lietuvių, ne tik savo fizinę jėgą turi ir skirti, ne tik daug laiko praleisti treniruojantis ir rungtyniaujant, bet taip pat mokėti sporto klubams skirtus mokesčius, įsigyti uniformas bei kitus sportavimo reikmenis.

Melbourn sporto klubas "Varpas", subūres tikrai gražų būrį lietuviško jaunimo, kad tesėtų būtinus klubo piniginius reikalus, kas metal, rengia tradicinius balius. Šių metų jų tradicinis balius įvyks liepos mėn. 22 d. (šeštadienį) Richmond Town Hall. Baliaus pradžia 7 val. vak.

Visi melbourniškiai privalėtume šį mūsų sportuojančio jaunimo balių paremti gausiai dalyvavimu, nes tuo suteiksime jiems dvasinės ir materialinės paramos užsimo tiesiems darbams tesėti.

Jie mus kviečia! Pakvietimus platina: p-lė Audronė Lazutkaitė, telef. FU 5067; p.p. Jaunius Kuncaitis, telef. LU 2877; Rapolas Vaišutis; Vincas Lazauskas ir Juozas Červinskas, telef. JJ 3691.

IGA.

MELBURNO LIETUVIŲ KLUBO TARYBOS RINKIMŲ MANDATŲ KOMISIJOS

Pranešimas

1. M.L.K. Tarybos rinkimai jau vyksta. Prašome balsavimo lapus grąžinti specialiuose tam reikalui pasisūtuose vokuose. Grąžinimo terminas — š.m. liepos mėn. 21 d. Balsavimo lapai, gauti po termino, nebus užskaityti.

2. Nariai, kurie dar norėtų balsavimo dalyvauti, prašome iki š.m. liepos mėn. 15 d. sumokėti nario mokesį. Sumokėjusiems balsavimo lapai bus pasiūti.

3. Prašome p.p. Adolfą Kalpoką, Anuprą Rakstę, Juliją Pranckų, Vladą Savicką ir Juozą Sereiką pranešti savo adresus Mandatų Komisijai. Pranešimus siųsti šiuo adresu: Mr. A. Jokubauskas, 12 Francis Gr., Thornbury, Vic.

Mandatų komisija:
A. Jokubauskas, J. Kalnėnas
Mandatų komisija: A. Jokubauskas, J. Kalnėnas ir B. Zabiela

MONTREALIO LIETUVIŲ DRAMOS TEATRAS ATVYKSTA Į MELBURNĄ

Kaip teko patirti, Montrealio Lietuvių Dramos Teatro inscenuotas Balio Sruogos veiklas "Milžino Paunksmė" ir įrašytas į plokšteles jau yra Melburne. Tikimas liepos mėn. vidury šią plokštelę išklausyti Lietuvių Namuose Melburne.

Prisiminsime anksčiau gražiai perduotą K. Borutos veiklą "Balragio Malūno" vaidinimą, reikia tikėtis, kad šis Balio Sruogos veiklas susilauks žymiai didesnio klausytojų skaičiaus.

Būtų gražu, kad "Milžino Paunksmė" specialiu seansu būtų perduota visam Melburno lietuviškam jaunimui, suteikiant progą pamatyti — išgirsti vieną didingų lietuvių istorijos lapą gyvo žodžiu. Sugestija būtų, kad tokį seansą suorganizuoti iniciatyvą imtųsi skautai ar jų globos komitetas.

Rimas Vėtra

KLUBO METINIS SUSIRINKIMAS

M.L. Klubas Taryba, remdamasi klubo statuto 22 str., š.m. liepos mėn. 29 d. 2.30 val. p.p., Lietuvių Namuose, 12 Francis Grove, Thornbury, šaukia metinį visuotinį klubo narių susirinkimą.

Susirinkimo dienotvarkė:

1. Susirinkimo atidarymas; 2. 1961-62 m. išrinktos Klubos Tarybos paskelbimas, 3. valdomųjų organų pranešimai: pirmininko, išrinkto ir revizijos komisijos; 4. paklausimai dėl pranešimų ir diskusijos; 5. finansinės apyskaitos tvirtinimas; 6. revizijos komisijos tvirtinimas; 7. 1961-62 m. sąmatos priėmimas; 8. einamieji reikalai ir 9. susirinkimo uždarymas.

Klubas statuto nustatytam kvorumui skirtu laiku nebus susirinkus,

po pusės valandos įvyks susirinkimas, kuris, pagal statuto 30 str. bus teisėtas statuto leistiems klausimams spręsti.

M.L. Klubas Taryba

MELBURNO LIETUVIŲ KLUBO TARYBOS RINKIMAI

Kas metai liepos mėn., kaip reikalauja statutas, vyksta M.L. Klubas Tarybos rinkimai. Geras reikišnis, kad pameičui ateina naujų narių, kurie pasiryžę rūpintis ir tobulinti Lietuvių Namus, tuo patarnaujant Melbourno lietuvių bendruomenei.

Tarybos rinkimų mandatų komisija jau išsiuntinėjo M.L.K. nariams, turintiems teisę dalyvauti Tarybos rinkimuose, balsavimo lapus, kuriuos, kaip rašte pasakytą, prašoma grąžinti ne vėliau š.m. liepos 21 d.

Šiais metais į Tarybą, pagal patvirtintą valdinės registracijos įstatigo statuto pakeitimą, renkama 7 asmenys (anksčiau buvo 15). Kandidatuoją: p.p. Ignas Alekna, Jonas Antanaitis, Jonas Baleišis, Juozas Červinskas, Vladas Jakutis, Jonas Meiliūnas, Antanas Ramanauskas, Mykolas Švažas, Jonas Valys, Bronius Vanagas ir Bronius Ziedas.

Nariai, kurie dar nesumokėjo nario mokesčio ir negavo balsavimo lapų, gali dar rinkimuose dalyvauti, jei iki š.m. liepos mėn. 15 d. tą mokesį sumokės.

Rimas Vėtra

PADEKA

Joninių nakties laužo pobūvis, rengtas Melburno Liet. Namuose, buvo sėkmingas. Laužo programos paruošimui maloniai sutiko vadovauti p. Baltokas, pasikvietęs į talką — p.p. Jurgaitį, Narušį, Ruožį, Raudį ir Ziedą. Kupletams akordeonu akompanavo p. Zabiela.

Programa buvo labai įdomi ir linksma, o moterys vikriai, net susilūsios, sukosi prie bufeto, aptarnaudamos gausiai atsilankiusius svečius.

Bufetą tvarkė p.p. Baltokienė, Klupskienė, Kairiūskienė, Matulionytė, Matukevičienė, Lazutkaitė, Rakūnienė ir Vingienė. Ponios vaišino svečius su muštintais, desrelėmis su kopūstais, kava ir pyragais, o p. Čirvinskas parūpino gerimų. P. Zabiels kapela linksmino svečius.

Visiems talkininkams, kurie taip nuoširdžiai prisidėjo prie Joninių laužo paruošimo ir atsilankiusiems svečiams nuoširdus lietuviškas acii.

V. Kuncaitienė,

Socialinės Globos Moterų D-jos pirmininkė

BANKSTOWNAS

BRANGOS TAUTIEČIAI!

1958 m., daugumai Bankstowno Liet. Namų narių pritarus ir pasiražėjus per 5 mt. sudėti reikiama bankui grąžinti paskolos suma (buvo net ir dėžutės taupymui išdalintos), buvo užtraukta £2000 paskola 5 metų terminui ir už tuos pinigus nupirktas gretimas sklypas. 700 svarų skolos jau grąžinta. Dar reikia grąžinti £1300. Š.m. rugpjūčio pabaigoje reikia grąžinti £300, t.y. sumažinti skolą iki £1000.

Iki šiol namai dar neduoda tiek pelno, kad iš jo galima būtų bėgamas išlaids padengti ir bankui skolą grąžinti. Bankstowno Liet. Namų rajonas, nors ir iki šiol buvo komercinis, tačiau su tam tikrais suvaržymais. Salė buvo leidžiama naudotis tik nariams; kitataučiams negalima buvo jos nuomoti.

Teko girdėti, kad minėti suvaržymai bus greit panaikinti ir salė bus galima nuomoti ir kitataučiams. Taigi salės pejamoms padidės. Galima bus ne tik bankui % sumokėti ir bėgamas išlaids padengti, bet ir likusią dalį skolos grąžinti.

Tačiau šiandien, Namų Valdyba turi kreiptis į Jus, brangūs tautiečiai, prašant paskolinti arba savo įnašus padidinti po keletą svarų, kad galėtumėm atėjus terminui, grąžinti bankui £300 skolos dalį. Čia visų lietuvių bendras reikalas. Jeigu Bankstowno Namų nariai sugebėjo išmokėti skolą už vieną sklypą ir namus pastatyti, tai turime sugebėti ir už antrą sklypą skolą išmokėti.

Liepos mėn. pabaigoje ar rugpjūčio pradžioje lankysis po namus Namų Valdybos įgalioti pinigų rinkėjai.

Bankstowno Lietuvių Namų V-ba

PAJIEŠKOJIMAS

★ Tevelis iš Lietuvos ieško sūnaus Matulionio Ernesto, gyv. 28 Rabinzon, Harlsnauk, Australija. Žinias galima suteikti adresu: J. Veličkai, 100 Kenilworth Rd., Parkside, Adelaide.

SYDNĖJUS

PAMALDOS

Liepos 16 d. pamaldos Banks-towne St. Brendan's bažn. 10 val. 45 min.

Liepos 23 d. pamaldos Wentworthville Karmelity bažn. 10 val. 45 min. Išpažintys nuo 10,30 val.

Liepos 23 d. Wollongong lietuviams pamaldos W. Katedroj 5 val. po pietų.

Liepos 30 d. St. Mary's lietuviams pamaldos St. Mary's parapijos bažn. 10 val.

Kaip paprastai, kas sekmadienį, pamaldos Camperdowne 12 val. Pamokos sekm. mokykloj nuo 13 val. prieš pamaldas.

K.P.B.

PLUNKSNOS KLUBO POSĖDIS — SAVAITE VELIAU

Sydnėjaus Plunksnos Klubos posėdis įvyks, kaip anksčiau buvo skelbta, liepos 15 d. 5 val. 30 min. pas p. A. Laukaitį, 38 Cheltenham Rd., Burwood, N.S.W. Klubas nariai prašomi dalyvauti.

M.P.I.

NAUJA VALDYBA IR KONTROLĖS KOMISIJA

Š.m. birželio 18 d. įvykusio Sydnėjaus Moterų Soc. Globos D-jos susirinkimo išrinktoji valdyba ir kontrolės komisija pasiskirstė pareigomis.

Draugijos v-bos pirmininkė dabar yra O. Osinienė, vicepirmininkė O. Baužienė, sekretorė p. Gasiūnienė, kasininkė — J. Venclovičienė, ligonių reikalams narė — N. Žygielė, ypatingiems reikalams — p. Jablonskienė ir ūkio reikalams — T. Zakarevičienė.

Kontrolės komisijos pirmininkė yra p. Makūnienė ir narės — M. Cibulskienė ir J. Olšauskienė.

Visuotinas susirinkimas, išrinkęs aukščiausiai išrinktuosius Soc. Mot. Globos D-jos vykdomuosius organus, išreiškė nuoširdžią padėką buvusios kadencijos valdybai ir ypač jos pirmininkei T. Simniskienei už darbą ir pasižymėjimą D-jos gerovei.

Soc. Globos Moterų D-jos Valdyba

LAIKAS BĖGA

NESULAIKOMAI IR NEPASTEBIMAI!

Tačiau jei kas tvirtintų, kad mūsų tremties buitį neturi prosvaisių, tai tas sakyktų netiesa. Gražiausioji kiekvieno tautiečio gyvenimo akimirka kartoja si kasmet TRADICINIAME

"MŪSŲ PASTOGĖS"

SPAUDOS BALIUJE

KURIS ĮVYKS Š.M. RUGSĖJO 2 D. (ŠEŠTADIENI) 7 V.V.

GRAŽIOSIOSE GRACE BROSS SALĖSE (BROADWAY) SYDNĖJUJE.

Šių metų Spaudos Baliaus yra rengiamas iš anksto apsvačius visas aplinkybes, kad jo svečiai turėtų tikrai neužmirštamų spūdių ir malonumų.

Nei vienas buvusių Spaudos Baliaus trūkumas šiemet tikrai daugiau nesikartos, nes praėjusio mokslo, kaip įtikti visų svečių skoniui ir reikalavimams.

Be įprastinių baliams smagumų, šiemet "Mūsų Pastogės" Spaudos Baliaje tikimasi daugelio staigmenų: romantiškojo daly bu spūdingasis "Burtų fontanas", siurpusis "Piratų baras", nekada nematyta ir negirdėta meninė programa, pigiausias bufetas ir nepakeičiama tradicinė Spaudos Baliaus muzikos kapela, vadovaujant mums gerai pažįstamam Fedoroff.

Yra visai patikimų žinių ir pažadų, kad šių metų "M.P." Spaudos Baliaje ypač daug svečių bus ne tik iš artimiausių Sydnėjaus apylinkių, ne tik iš Wollongongo, Canberros, Newcastelio, bet net iš Melburno, Brisbanės ir Adelaidės...

Sekite Spaudos Baliaus pranešimus, ir Jūs, Mieli Tautiečiai, pamatysite, kad tikrai verta jau dabar pradėti rengtis šiai didžiajai smagybei, kurią išgyvensite tik "Mūsų Pastogės"

SPAUDOS BALIUJE

PAKVIETIMAI GAUNAMAI IR STALAI UŽSAKOMI ŠIAIS ADRESAIS:

B. DAUKUS — 273 Cooper Rd., Yagoona, tel. UY 5281; V. KAZOKAS — 13 Percy St., Bankstown, tel. 70-8395; V. PATAŠIUS — 55 Riverview Rd., Earlwood; R. VENCLOVAS — 9 Lemnos St., Homebush, tel. UM 6208; J. ZINKUS — 84 Victor Ave., Picnic Point; B. STASIONIS — 11 Berala St., Berala, tel. 649-9062; J.P. KEDYS — Baltia Pty. Ltd., 91A Argyle Street, Parramatta, tel. YL 9787; M. PETRONIS — 152 Liverpool Rd., Enfield, tel. UJ 5727 ir J. VETEIKIS — 24 Lovoni St., Cabramatta, tel. UB 3680.

RENGEJAI

LIETUVIŠKOS PLOKŠTELES IR KNYGOS

Lietuviškų plokštelių platinimo centras "Tėvynės Garsai" šiomis dienomis gavo siuntą naujausių plokštelių iš užjūrių: šokių ir tautinių šokių, vaidinimų, pasakėlių vaikams, įvairių chorų bei solistų.

"Tėvynės Garsų" centre galima užsisakyti ir Lietuvių Enciklopediją, Dr. V. Sruogienės Lietuvos Istoriją ir kitus žymesnius lietuviškosios literatūros veikalus. Padarykime savo namų židinį jaukių ir lietuvišką, parsikviesdami mūsų žymiusius solistus, teatro vaidilais, vaidilais — pasakorių vaikams, mūsų šauniusius chorų bei rašytojų iš plataus pasaulio.

Besidomaujantieji prašykite naujausio katalogo. Rašyti:

A. Krausas, 4 Grandview Ave., Maribyrnong, Vic. Tel. 37 8382.

PASILINKSMINIMAS

Šiais metais lietuviams studentams atėjo eilė surengti PABALTIEČIŲ VAKARĄ. Pasilinksminimas įvyks liepos 14 d. (šį penktadienį!) 8 val. vak. latvių salė (32 Parnell St., Strathfield). Kviečiam atsilankyti vengrus ir ukrainiečius. Užkandžiai bus nemokami. Išlaidoms padengti įeinant reikės paaukoti 7 šil.

Raginame lietuvišką jaunimą juo skaitlingiau dalyvauti.

Studentų Valdyba

CANBERRA

A.L.B. Canberros apyl. Valdyba 1961 metų rugpjūčio 6 d. 2 val. p.p. Good Neighbour salėje, Riverside, šaukia metinį-visuotinį narių susirinkimą šia darbotvarka: Susirinkimo atidarymas, prezidento sudarymas, apylinkės valdybos ir revizijos komisijos pranešimai, bei diskusijos dėl pranešimų, naujos apyl. valdybos ir revizijos komisijos rinkimai, klausimai ir sumanymai bei einamieji reikalai ir susirinkimo uždarymas. Nesurinkus statuto reikalaujamam narių skaičiui, po valandos susirinkimas bus laikomas teisėtu, nežiūrint dalyvaujančių narių skaičiaus.

Canberros apyl. valdyba

Pajieškojimas

★ Jieškau savo sesutės Stasės, dukters Adomo, gim. 1935 m. Ukmergėje. Girdėjau, kad jos vyras yra lenkų tautybės ir 1960 m. esu gavusi iš jos sveikinimą, siuntą iš Marrickvilles, Sydnėje. Žinančiausias jieškosios gyvenamą vietą, prašau rašyti: Janina Makavičiūtė, Medžiotojų g-vė Nr. 20, Vilnius, Lietuva.

Mielam vyrui ir tėveliui

Dr. VIKTORUI PLEČKAUSKUI MIRUS,

jo žmoną, dukrą ir sūnų nuoširdžiai užjaučia ir drauge liūdi

S. ir V. Bartuškaitė

LAIŠKAI REDAKCIJAI

PAKLAUSIMAS P. V. KAZOKUI

Didžiai Gerbiamas p. V. Kazokai,

Perskaitęs M.P. nr. 25, 27.6.1961 Jūsų straipsnį "Tautinė sąjūdytė ar kūrybinis vyksmas" pasigedau aiškaus atsakymo, kaip dabartinė Krašto Valdyba ir Krašto Kultūros Taryba žiūri į religiją? Man ir, manau, daugeliui M.P. ir T.A. skaitytojų paaiškėtų Krašto Valdybos ir Krašto Kultūros Tarybos nusistatymas iškelti klausimu, jeigu Jūs atsakytumėte tiesiai, trumpai ir aiškiai į šiuos du klausimus:

1. Ar A.L.B. Krašto Valdyba ir A.L.B. Krašto Kultūros Taryba, vykdydamos A.L.B-nės statutą,

Krašto Tarybos suvažiavimų nutarimus ir apskritai atlikdamos bendruomeninius uždavinius jaučiasi saistomos Dešimties Dievo Įsakymų?

2. Kokia religija, filosofija, ideologija ar pasaulėžiūra Krašto Valdyba ir Krašto Kultūros Taryba grindžia kultūrinę Australijos Lietuvių Bendruomenės veiklą?

Tikėdamasis Jūsų atsakymo artimiausiam Mūsų Pastogės ar Tėviškės Aidų numeryje, Reiškiu savo pagarbą

Kun. dr. P. Bačinską, St. Peter's ir Pauls Presbytery, Malone st., Geelong, Vic.

GERB. KUN. DR. P. BAČINSKUI

Gerb. Kunige Daktare,

Mielai atsakyčiau į Jūsų keliamus klausimus, jeigu aš turėčiau oficialius ALB Krašto Valdybos ir ALB Krašto Kultūros Tarybos įgaliojimus kalbėti šitų institucijų vardu, arba jeigu patiektieji klausimai turėtų bet kokią sąryšį su minėtu mano straipsniu. Nuoširdžiai stengdamasis Jums padėti, aš čia pat duodu Jūsų klausimuose liečiamų institucijų adersus:

ALB Krašto Valdyba, Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W.

ALB Krašto Kultūros Taryba, 13 Percy St., Bankstown, N.S.W. Su draugiškais linkėjimais

V. Kazokas

PERTHAS

METINIS BENDRUOMENĖS SUSIRINKIMAS

Š.m. birželio 25 d. įvyko Pertho apylinkės metinis susirinkimas.

Susirinkimą atidarė p. Miliauskas (jun.) — Valdybos narys. Pirmininkavo p. Petrukenas, sekretoriavo — p. Cibulskis (jun.). Metinės valdybos veiklos pranešimą padarė pirmininkė p. Vyšniauskienė, o revizijos k-jos — p. Petrukenas.

Senajai valdybai atsistatydinus, buvo išrinkta nauja valdyba: inž. Koteiva, p. Sidlauskas, p. Slidžiūnas, N. Kairaitienė (jun.) ir p. Klimaitis.

Revizijos komisija pasiliko senoji.

Karštai padėkojus senajai valdybai už jos veiklą praėjusiais metais susirinkimas buvo baigtas Tautos himnu.

★

Stebint šį susirinkimą, nenoromis prisiminė praėjusių metų apylinkės susirinkimas. Tada mes kandidatus į valdybą siūlėme ir juos braukėme, kol pagaliau nebuvo nei ko siūlyti nei ko braukti. Pagaliau ėmėm bėgti iš salės lauk, kai tuo pačiu metu kažkas iš salės galo nemandagiai šūktelėjo. Šauksmą išgirdę, mes vėl sugrįžome į salę, ir čia, trumpai pasiginčiję, išsirinkome šaunią valdybą.

Kartais šūktelėjimas, kad ir nemandagus, yra vis dėlto naudingas.

Š.m. LIEPOS 22 D. (ŠEŠTADIENI)

DAINAVOS SALĖJE BANKSTOWNE

SYDNEJAUS SPORTO KLUBAS "KOVAS"

rengia

ŠOKIŲ VAKARĄ BALIU

Programoje: šokiams gros Spaudos Baliaus kapela, bus turtingas bufetas ir loterija — Transistor radijo aparatas.

PRADZIA 7 V.V.

IĖJIMAS 10/-; STUDENTAMS IR MOKSLEIVIAMS — 5/-.

SYDNEJAUS SP. KL. "KOVO"

VALDYBA

2 PUIKIAUSI MOTERŲ SALONAI BANKSTOWNE

FRANK'S

3 FETHERSTONE ST., (PRIEŠ POLICIJĄ). II AUKŠTAS, tel. 70-8023

ir 380 SOUTH TERRACE (II AUKŠTAS), tel. 70-6644.

DARBA ATLIEKA PRITYRĘ UŽSIENIO KIRPEJAI SPECIALISTAI.

Kainos tikrai prieinamos.

Printed by MINTIS PTY. LTD., 417 Burwood Rd., Belmore, Sydney, for the Publisher Australian-Lithuanian Community, P.O. Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W.